

Fiatalok Lendületben Program

Oktatásiügyi és Kulturális
Főigazgatóság

Ifjúság

MOBILITÁS

Mobilitás
Könyvek

12

Lépj tovább!

Projektgyűjtemény a Fiatalok Lendületben Program
„4.3 Ifjúságsegítők fejlesztése” című alprogramjához kapcsolódóan

A kiadvány megjelenését támogatta:

NEMZETI
ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

BEVEZETŐ

Fejlesztő projektek - avagy miből lesz a cserebogár...?

Ha a Fiatalok Lendületben Programnak lenne ugróiskolája, akkor a fejlesztő projekteknel kellene a legmesszebbre dobní azt a bizonyos lapos kavicsot... Ugyanis, amíg nincs elég tapasztalata egy szervezetnek és nem szerez rutint abban, hogy mi fán terem ez a pályázati rendszer, addig sajnos még várnia kell egy képzési projekt vagy egy tanulmányút megszervezésével. Ugyanakkor azt sem szabad elfelejtenünk, hogy számos szervezet vagy egyén kapott lendületet vagy kedvet a Fiatalok Lendületben Program adta lehetőségek kihasználásához egy partnerkereső szemináriumban való részvétel során vagy az ifjúsági cserékben alkalmazott nemformális tanulás módszertanát átadó képzésen. Nevezhető ez az alprogram tehát a Program alfájának és ómegájának is. Talán azért is lehet „misztikus” oly sok pályázó számára, mert összetettnek, bonyolultnak tűnik, vagy hiányzik a megvalósításhoz elengedhetetlen, biztos idegennyelv-tudás.

Tény, hogy ez a legritkábban pályázott alprogram, de azért a helyzet nem reménytelen.

Az előzmények mindig valahol a Program egyéb lehetőségeiben keresendők, vagyis az ifjúsági cserékben, az Európai Önkéntes Szolgálatban vagy egy-egy helyi kezdeményezésben. Az ilyen programok során szerzett tapasztalatok ugyanis hozzájárulhatnak azon szándék, elhatározás megszületéséhez, hogy az időközben „bennfentessé” vált fiatal élményeiből, képességeiből másoknak is továbbadjon valamit, megossza a megszerzett tudást. Az alprogram célja tehát a készség- és képességfejlesztés, illetve a nemzetközi tapasztalatcsere.

A fejlesztő programok lehetőségei közül a legközkedveltebb a képzés műfaja, ebben is tevékenykednek a legtöbben. Pedig ez a terület veszélyeket is tartogathat, hiszen ha nem elég felkészült a tréner, nincs elegendő háttértudása, módszertani muníciója, akkor bizony épp az ellenkező hatást és eredményt érheti el.

Az alprogramon belül lehet pályázni még tanulmányutak, szemináriumok, munkalátogatások, partnerkereső szemináriumok, hálózatépítő projektek, előkészítő vagy értékelő találkozók megszervezésére is. Mindegyikükben közös, hogy az ezeken az alkalmakon résztvevők módszereket, tapasztalatokat osszanak meg a Fiatalok Lendületben Programmal kapcsolatban annak érdekében, hogy a jövőben minél magasabb szintű, az Európai Bizottság elvárásainak megfelelő pályázati projektek szülessenek.

Az alábbi kiadvány olyan példákat kíván felsorakoztatni, amelyek ezen tapasztalat- és módszermegosztó folyamatot szolgálták valamilyen formában.

Nem találunk közöttük egyformát, mert a maga nemében mindegyik egyedi, hiszen valós igények hívták létre őket, s a megvalósítók kreativitásának hála életre szóló élményekkel és tapasztalatokkal gazdagodhattak a programokban részt

vevő fiatalok. Mivel ezek jellemzően széles nemzetközi részvétellel zajló projektek, a kompetencia-fejlesztés és az együttműködés generálása pedig alapvetően hosszabb távú folyamat, ezért talán nehezebb nyomon követni a megszerzett tudás hasznosulását, továbbélését, de az azóta létrejött és ma is élő munkakapcsolatok mindenképp azt bizonyítják, hogy az erőfeszítés és a közös munka a legtöbb esetben nem volt hiábavaló.

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

4.3 kategória – Az ifjúsági munkában és az ifjúsági szervezetekben aktívan résztvevők képzése és hálózatépítése

A 4.3 kategória azok képzését támogatja, akik aktívan részt vesznek az ifjúsági munkában és az ezen a területen tevékenykedő ifjúsági szervezetekben, mint például projektek vezetői, közreműködő tanácsadók, szupervizorok.

A kategória emellett támogatást nyújt az ifjúsági munkában és az ifjúsági szervezetekben aktívan tevékenykedők közötti tapasztalat, szakértelem és bevált gyakorlatok cseréjéhez, valamint azon tevékenységekhez, amelyek hosszan tartó (hatású), magas színvonalú projektek, együttműködések és hálózatok kialakítását alapozzák meg.

PROJEKTTÍPUSOK

1. Szeminárium – Olyan tevékenység, amelynek célja, hogy fórumot biztosítson az eszmecseréhez és a bevált gyakorlatok cseréjéhez elméleti előadások, és az ifjúsági munkához kapcsolódó valamely választott téma vagy témák köré szervezett műhelymunka formájában.

A projekttypus célja: a résztvevők ismereteinek gyarapítása elsősorban a szeminárium témájával, illetve a Fialatok Lendületben Program céljaival és alprogramjaival kapcsolatosan.

2. Képzés – Képzési, tanulási célú program egy adott témakörben a résztvevők tudásának, készségeinek fejlesztésére és szemléletmódjának alakítására.

A projekttypus célja a nemzetközi ifjúsági munka minőségének javulása, különös tekintettel a Fialatok Lendületben Program keretében megvalósuló ifjúsági kezdeményezésekre, projektekre. Célja lehet az ifjúsági munkához kapcsolódó módszertani és gyakorlati ismeretek gazdagítása is. Természetesen nemcsak a képzésben közvetlenül részt vevők ismereteinek, készségeinek gyarapítását szolgálja, szélesebb körben is hasznosulhat, ha a résztvevők hazatérve a szerzett tapasztalatokat megosztják saját közösségükkel.

3. Hálózatépítés – A Fialatok Lendületben Program keretében új hálózatok létesítésére, illetve a meglévő hálózatok megerősítésére és bővítésére irányuló tevékenységek sorozata vagy azok kombinációja.

4. Szakmai látogatás (gyakorlati tanulási tapasztalat) – Rövid tartózkodás egy partnerszervezetnél egy másik országban, amely során aktív részvételt és megfigyelést ötvöző tevékenység folyik, a bevált gyakorlatok cseréje, készségek elsajátítása, tudásszerzés és/vagy hosszú távú együttműködés kiépítése érdekében.

5. Előkészítő látogatás – Az egymással már kapcsolatban álló partnerek számára kíván találkozási lehetőséget nyújtani egy közösen megvalósítandó projekt ötletének megvitatásához, a projekt részletes megtervezéséhez, és végül a pályázat elkészítéséhez. E projekttypus valójában azt a célt szolgálja, hogy a már meglévő, de még kezdetleges partnerkapcsolatok továbbfejlődhessenek, szorosabbá váljanak. A találkozó folyamán fogalmazódik meg a konkrét együttműködés szándéka, illetve ennek során történnek azok az egyeztetések, melyek a közös pályázat benyújtását előzik meg. Többek között ilyenkor szokásos a feladatokat felosztani, a felelősöket kijelölni, illetve a tervezett projekt részleteit megbeszélni, és a teendőket egyeztetni. A tartalmi elemeken kívül a módszertani kérdések tisztázása is fontos a projekt sikeressége érdekében. Amennyiben a közös projekt helyszínén valósul meg az előkészítő találkozó, abban az esetben a partnerek megismerhetik a helyi adottságokat. Az előkészítő találkozó kiváló alkalmat ad arra, hogy a partnerek egyeztessék a szükséges operatív feladatokat, és megbeszéljék a szervezési, logisztikai kérdéseket.

6. Értékelő találkozó – Projektpartnerek részvételével szervezett találkozó, melynek célja korábbi találkozók, szemináriumok, képzések értékelése. E találkozókra a partnerek értékelhetik a lezárult közös projektjüket, és áttekinthetik a szóban forgó projekt utánkövetési lehetőségeit.

7. Tanulmányút – Egy másik ország ifjúsági munkájának, ifjúságpolitikájának megismerését, a fiatalokkal és a nemformális neveléssel foglalkozók számára a tapasztalataik és a bevált módszereik cseréjét, illetve jövőbeli együttműködésük kialakítását teszi lehetővé. A tanulmányutak mindig egy konkrét témára összpontosítanak, melyet a résztvevők nemcsak elméletben dolgoznak fel, hanem az adott téma gyakorlati alkalmazásába is bepillantást nyerhetnek civil szervezeteknél, ifjúsági csoportoknál stb. tett látogatás során.

A projekt típus célja: az ifjúsági munka szempontjából hasznos tudás (módszerek, ifjúságpolitika stb.), illetve a fogadó országban élő fiatalok körülményeiről szóló ismeretek gyarapodása, a Fiatalok Lendületben Program keretében várható jövőbeli együttműködések megalapozása.

8. Partnerségépítés – Olyan tevékenység, amelynek célja, hogy segítsen a résztvevőknek a megfelelő partnerek felkutatásában valamely nemzetközi együttműködéshez és/vagy egy projekt (tovább)fejlesztéséhez. A partnerségépítő tevékenység esetleges jövőbeli partnerek találkozását teszi lehetővé, és új projektek kidolgozásához nyújt segítséget egy kiválasztott témában és/vagy a Fiatalok Lendületben Program egyik alprogramja keretében.

FONTOS FOGALMAK, HASZNOS MÓDSZEREK

Az alábbiakban olyan módszertani ötleteket és kifejezéseket ismertetünk, amelyekkel az ifjúsági munka területén dolgozók napjainkban gyakran találkozhatnak. A fogalom- és ötlettár a teljesség igénye nélkül válogat a módszerekből és a leggyakrabban használt fogalmakból. A lista már csak azért sem lehet teljes, mivel e terület dinamikusan fejlődik, így újabb és újabb elemekkel gazdagodik.

„AKVÁRIUM” MÓDSZER

A „akvárium” módszer alkalmazása során néhány résztvevő, vagy a szekcióülés vezetői egy kis körben, egymással szemben kezdik el a munkát, míg a többiek a kis kört körbevéve, egy nagy körben figyelemmel kísérik a kis kör beszélgetését, és amikor be szeretnének kapcsolódni a beszélgetésbe helyet cserélnek egy, a belső körben ülő résztvevővel. Így végül is mindenkinek lehetősége nyílik arra, hogy bekapcsolódjon a beszélgetésbe és hozzászóljon a szóban forgó témához. A módszer egyszerre kínál lehetőséget arra, hogy a „kívülálló” és a „bennfentes” szerepét is kipróbálhassuk.

ANIMÁCIÓ

A latin eredetű szó jelentése: élénkség, lelkeség, biztatás, bátorítás. Napjainkban elsősorban kisközösségi aktivizálást értünk alatta. Az animáció célja az egyes közösségekben, csoportokban rejlő képességek kibontása, az egyéni és csapataktívítás fejlesztése.

ANIMÁTOR

Az animátor olyan csoportvezető, aki – a szó etimológiájához híven – animálja, életre kelti, lelkesíti, mozgásba hozza a csoport tagjait. Az animátor a csoport aktív közreműködését igénylő és részvételt biztosító – rendszerint kiscsoportos, közösségi – programok, események kezdeményezője, szervezője, irányítója.

CSOPORTDINAMIKA

A csoportdinamika a csoportban folyó, a csoportban megfigyelhető eseményekkel, pszichés történésekkel és jelenségekkel foglalkozó ismeretkör, mely a csoporton belüli informális kapcsolati viszonylatok változását, a csoport belső szerkezetének átalakulását foglalja magában. Bizonyos történések, mint például a szerepek kialakulása, a játzmák, a vezetőképződés, a bűnbakképzés, a csoportlégkör és a csoport összetartásának és széthúzásának az alakulása határozza meg a csoport dinamikáját.

CSOPORTMUNKA

Csoportmunkáról akkor beszélünk, ha az emberek együtt dolgoznak, ötvözik különféle képességeiket, adottságaikat, és építenek egymás erősségeire annak érdekében, hogy valamilyen feladatot közösen oldjanak meg.

ÉLMÉNYPEDAGÓGIA

Az élménypedagógia (Erlebnispädagogik, experiential education) a közvetlen tapasztaláson és a tanuló aktív cselekvésén keresztül fejleszti az önismeretet, önértékelést, az egyéni felelősségvállalást és a szociális kompetenciákat. Pszichoterápiás formája a kalandterápia. Elsődleges közege a Természet. Mai formái Kurt Hahn német reformpedagógus munkásságából fejlődtek ki.

FELKERESŐ IFJÚSÁGI MUNKA

A felkereső ifjúsági munka során az ifjúságsegítők, a fiatalokkal foglalkozók ott érik el a fiatalokat, ahol azok élnek, dolgoznak, tanulnak, vagy a szabadidejüket töltik, ahelyett, hogy arra várnának, hogy a fiatalok az ifjúsági vagy közösségi intézményekbe betérve vegyék igénybe az ifjúságsegítő rendszer vagy az ifjúsági szervezetek kínálatát. Az ifjúság informális csoportjai körében végzett felkereső munka azon a felismerésen és elven nyugszik, hogy azok a fiatalok kerülnek legkevésbé az intézményi ellátóhálózat körébe, akiknek a leginkább szükségük lenne erre.

FÓRUM

Többféle típusa van, közzismert változata a közéleti fórum, amely valamely téma kapcsán nagyobb embercsoport, közösség számára teszi lehetővé a több szakértővel folytatott eszmecsere-t. A fórum indulhat a szakértők rövid bevezetőjével, kezdődhet résztvevői kérdésekkel vagy valamelyik szakértő helyi problémára utaló kérdésével. Alkalmazásának feltétele olyan téma megléte, kiválasztása, amelyben az előadók és résztvevők véleménye némileg eltér egymástól.

FRISSÍTŐ GYAKORLATOK

Egy adott feladat elvégzése akkor lesz hatékony, ha azt a témára, a csoportmunkára való ráhangolódással kezdjük meg. Ezeknek az egyszerű, általában tréfás gyakorlatoknak az a célja, hogy kellemes, jó hangulatot árasztó munkakörnyezet teremtsenek. Figyeljünk arra, hogy ne tartsanak túl hosszú ideig, ugyanis akkor elvesztik eredeti céljukat.

KALANDTERÁPIA

A kalandterápia (adventure therapy) a tapasztalati tanulás vagy élménypedagógia pszichoterápiás alkalmazási módja. Ebbe a fogalomkörbe sorolhatjuk a kaland alapú tanácsadást (adventure based counselling), amely az életvezetési pszichológiai tanácsadás természetes közegbe helyezett megfelelője¹. A kalandterápia során a résztvevők biztonságos környezetben tehetik próbára képességeiket, készségeiket, érzelmi, szellemi határaikat annak érdekében, hogy jobb önismeretre tegyenek szert, szélesedjen látókörük, növekedjen az önbizalmuk, leküzdjék félemeiket stb.

¹ Kétté Magyar Tapasztalati Tanulás Alapítvány honlapjáról; www.kette.siteset.hu

KEREKASZTAL

A tapasztalatcsere egy formája, és mint ilyen, leginkább a megbeszélésre emlékeztet, és nem csap át feltétlenül vitába. Rendszerint 3-5 fős felkért, egyenrangú szakértő társaság jár körül egy előre meghatározott témát, rendszerint több oldalról megvilágítva, megvitatva a kérdést. A résztvevők kérdéseiket személyesen tehetik fel, amelyeket a moderátor csoportosítva, válogatva a beszélgetés során folyamatosan juttat el a kerekasztalhoz. A kerekasztal résztvevői a válaszokat – rendszerint a kérdező nevének mellőzésével – beépítik a beszélgetés menetébe. A moderátor feladata a kérdezés, a munkarend megőrzése és annak biztosítása, hogy a résztvevők valamennyi kérdésre, megjegyzésre kielégítő módon reagáljanak.

KOLLÁZS

A kollázs lehetővé teszi, hogy egy csoport vizuálisan fejezze ki magát. Akkor veszszük leginkább hasznát, ha olyan érzéseket vagy dolgokat akarunk kifejezésre juttatni, melyeket szavakkal nehéz körülírni. A kollázs újságokból, magazinokból stb. kivágott képeket és szavakat használ fel. A résztvevők egy olyan képet készítenek közösen, amely a vizsgált problémát, kérdést, helyzetet vagy környezetet ábrázolja. Ha ez elkészült, a csoport az egészet közösen megvizsgálja és értelmezi.

KOMPETENCIA

*A kompetencia képesség a komplex feladatok adott kontextusban történő sikeres megoldására. A fogalom magában foglalja az ismeretek mobilizálását, a kognitív és gyakorlati képességeket, a szociális és magatartási komponenseket és attitűdöket, az érzelmeket és értékeket egyaránt. A **kulcskompetenciák** az ismeretek, készségek és attitűdök átvihető, többfunkciós készletét képviselik, melyre minden egyénnek szüksége van az önmegvalósításhoz és a fejlődéshez, a beilleszkedéshez és a munkavállaláshoz.* A nyolc kulcskompetencia: anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet- és műszaki tudományok terén, digitális kompetencia, a tanulás elsajátítása, szociális és állampolgári kompetenciák, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, kulturális tudatosság és kifejezőképeség².

KOOPERATÍV TANULÁS

A résztvevők együttműködésén alapuló kiscsoportos tevékenység, mely különböző célok elérésére szerveződhet, segítheti az egyes tanulók tanulmányi fejlődését, illetve hozzájárulhat az együttműködéshez szükséges képességek és készségek kialakulásához, a reális önértékelés és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztéséhez. (...) Lehetőséget nyújt a szociális magatartásformák gyakorlására, a saját gondolatok és érzések pontos és differenciált kifejezésére, a logikus érvelés és következtetés, a társak érzelmeit figyelembe vevő vitakészség elsajátítására. A közös célok, felelősség és az eredményekben való közös osztozás elősegíti a mások iránti tisztelet és segítőkészség, a reális énkép kialakulását. - Kotschy Beáta

² http://oktataskepzes.tka.hu/gyakran_hasznalt_kifejezesek.php

KORTÁRSSEGÍTÉS

A tizenéves kortárssegítő tevékenység önkéntes közösségi tevékenység, amely nem nélkülözheti egy hozzáértő felnőttsegítő (supervisor) támogatását. A kortárssegítők általában olyan fiatalok, akik képesek bizalmat ébreszteni társaikban, és képesek arra, hogy meghallgassák őket, segítséget nyújtsanak, tanácsot adjanak nekik. A kortárssegítők a mögöttük álló stabil emberi közösség szakmai és érzelmi támogatásával képessé válnak korosztályuk problémáinak kezelésére. A kortárssegítő alapvető szerepe, hogy értő társ legyen mindaddig, ameddig szükség van rá. Nem tölthet be azonban felnőtt szerepeket. A kortárs előnye a szakemberekkel szemben abban rejlik, hogy egy tizenéves könnyebben nyílik meg a kortársának, mint egy felnőttnek, mivel hasonló élethelyzeteket él meg.

MODERÁTOR

Azt a személyt nevezzük moderátornak, aki egy vitán, beszélgetésen, fórumon kérdéseivel, útmutatásaival, illetve felszólításaival irányítja a csoportot. Elsősorban az a feladata, hogy koordinálja a beszélgetést annak érdekében, hogy a felmerülő kérdésekre választ kapjanak, illetve a javaslatokat megvitassák a résztvevők. Ügyelni kell arra is, hogy a beszélgetés ne térjen el az eredeti témától és hogy az esetleges viták hevét mérsékelje.

MUNKACSOPORT – WORKSHOP

A munkacsoportot egy konkrét feladat megoldására hozzák létre. Minden csoporttagnak meghatározzák a feladatát, melyet adott időtartamon belül kell teljesítenie. A tagok rendszeresen konzultálnak, majd közösen határozzák meg a további tennivalókat.

MŰHELYMUNKA

Kiscsoportos tanulási forma, foglalkozás, amelynek során a résztvevők a vezetőtől kapott tájékoztatás alapján hajtanak végre önálló vagy kollektív problémamegoldást igénylő feladatokat. Hatékony, intenzív együttműködést igénylő, adott esetben vitákat is tartalmazó munkaforma, amely során fontos, hogy minden résztvevő lehetőséget kapjon a hozzászólásra, közreműködésre.

OPEN SPACE – NYITOTT TÉR MÓDSZER

Eredetileg az afrikai falusi találkozók hagyományaiból merített módszer, mely alapvetően önszervező és önmenedzselő csoportokra épül. A csoportos munka a résztvevők ismereteire, készségeire, értékeire és attitűdjeire alapoz. Az Open Space egy mód arra, hogy a legkülönbözőbb emberekkel, bármilyen szervezetben, lelkesedéssel teli találkozókat, eseményeket hozzunk létre. A résztvevők maguk határozzák meg és alakítják a párhuzamosan futó munkacsoportok napirendjét, a találkozókat, eseményeket. Az Open Space módszer azzal kezdődik, hogy a résztvevők egy körben ülnek és elgondolkodnak az adott témáról. (A kör a régi törzsi kultúrát szimbolizálja, ahol a falvaknak mindig egy kör alakú tér volt a középpontja.) Ha egy résztvevő úgy érzi, van egy olyan téma vagy kérdés, amit körül szeretne járni, azt felírja a falra, valamint hangosan elmondja a többiek előtt, és mellé írja saját nevét. Ezt természetesen többen is megteszik. Ezek után kiscsoportban megkezdődnek a beszélgetések. Aki nem írt fel saját témát, az el-

döntheti, melyik témához akar csatlakozni. Ha több csoportban is részt venne azonos időszámban, meg is győzheti a résztvevőket, hogy valamelyiket halasszák későbbre. Végül mindenki feliratkozik valahova, és elkezdődhetnek a kiscsoportos beszélgetések, amelyeknek nincs előre meghatározott időtartamuk, mindenki azonos részvétellel jogosult, nincs témavezető. Ha az egyes kiscsoportok úgy érzik, sikerült témájukat feldolgozni, saját beszélgetésüket tömören összefoglalják a többi kiscsoport részére. Miután minden egyes téma összefoglalását átolvasta mindenki, a résztvevők újra összegyűlnek, és közösen megbeszélik az Open Space eredeti témáját.

OUTDOOR MÓDSZER

Az 1970-es években kifejlesztett módszer, a humanisztikus pszichológia elméletére alapoz. Olyan tapasztalati tanulást jelent, mely az egyéneket a természetben átélt élményeken keresztül kívánja segíteni. Természetes környezetben végzett fizikai jellegű gyakorlatok végrehajtása során a résztvevők kilépnek a komfort zónából és újabb, kihívást jelentő területekre merészkednek. Az ilyen jellegű tanulás természetesen adrenalin-szint-emelkedést eredményez, fokozva az átélt élmények intenzitását és a megszerzett tudás mélységét. A résztvevők az outdoor gyakorlatokat megoldva szereznek tapasztalatokat, amelyekből a valós életben felhasználható tanulságokat fogalmaznak meg. A lezáró, összegző gyakorlatok nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a szerzett tapasztalatok maradandó tanulást jelentsenek. Az outdoor módszer különösen alkalmas csapatépítésre, az asszertív (pozitív érdekesítő viselkedés) és az együttműködési készség fejlesztésére.

ÖTLETROHAM – BRAINSTORMING

Kis csoportokban egy adott téma megoldására irányuló módszer. Lényege, hogy a szabad asszociáció révén mindenki hozzászól a témához rövid, egy-kétszavas ötletekkel. A résztvevők egymás hozzászólásait nem kritizálják, nem értékelik. A moderátor minden véleményt és ötletet jól láthatóan feljegyez a falra kitett plakátokra, amelyeket később közösen értékelnek. Ez egy új téma bevezetésében lehet segítségünkre. Kreativitásra ösztönöz, sok ötletet gyűjt össze rövid idő alatt. Használhatjuk egy konkrét probléma megoldására vagy egy adott kérdés megválaszolására is. A lényeg a csoport közös gondolkodásának, ötleteinek előmozdítása.

PANELBESZÉLGETÉS/PANELVITA

Két-három felkért személy egy moderátor irányításával ütközteti véleményét a felkért kérdésekről, majd ezek alapján a hallgatóság kérdéseket intézhet hozzájuk. A moderátor a végén összefoglalja a hallottakat.

POSZTERPREZENTÁCIÓ

Rendszerint szemináriumok, képzések kísérő módszere, mely a műhelymunkák/munkacsoportok eredményeinek ismertetésére, előadására szolgál. Lényege, hogy posztertáblák alkalmazásával mindenki bemutatja saját eredményét, a tábla előtt állva fogadja az érdeklődőket és kötetlen beszélgetést folytat, akár több résztvevővel. Ott jelentős, ahol az eredmények vizuális bemutatásának nagy szerepe van.

PROJEKTMÓDSZER

A projekt módszer az egyes részfeladatok, tevékenységek során mozgósított ismeretek, képességek, készségek alkalmazása révén jelent egy komplex tanulási folyamatot, élményt. A projekt előkészítése ugyanannyira fontos, mint későbbi fázisai. A projektben résztvevőknek tisztázni kell előzetes elképzeléseiket és az eredményekkel kapcsolatos elvárásaikat is. Az előkészítés nemcsak technikai jellegű kérdésekre irányul, hanem azt a célt is szolgálja, hogy a résztvevőkben tudatosítsa a már meglévő tudásuk, ismereteik és képességeik felszínre hozásának szükségességét, ezáltal megalapozza a tanulási folyamatot.

SPORT ÁLTALI NEVELÉS

A sportnak egészségmegőrző, nevelő, személyiségfejlesztő és közösségformáló, integratív, valamint bűnmegelőző hatása van. Nevelő hatása abban mutatkozik meg, hogy játékos formában, komolyabb tét és veszteség nélkül segít a résztvevőknek különböző megoldási stratégiák kialakításában és kipróbálásában, miközben lehetőséget nyújt az önmegvalósításra.

SZEMINÁRIUM

A szeminárium latin eredetű szó, mely faiskolát, átvitt értelemben pedig tanulókört jelentett. Napjainkban a felsőoktatási intézmények egyik oktatási formáján kívül olyan, rendszerint kis létszámú rendezvény, rendezvények elnevezésére is használják, melyek jellemzően közös érdeklődésű személyek minél szélesebb körű részvételét célozzák meg. A szeminárium munkamódszerei valójában akkor igazán megfelelőek, ha ötletek kidolgozására, hozzászólásokra és aktivitásra ösztönzik a résztvevőket. A hatékony munkát általában azzal segítik elő a szervezők, ha a rendezvényt megelőzően elegendő háttér-információt nyújtanak a programról, a szeminárium témájáról, és egyúttal a módszerek széles skáláját alkalmazzák. Ezek segítségével aktivizálni lehet a résztvevők ismereteit, tapasztalatait és képességeit. Amennyiben lehetőség van rá, a résztvevőket már az előkészületi munkálatokba is érdemes bevonni.

SZEREPJÁTÉK

A szerepjáték a résztvevők által előadott rövid jelenet. A módszer célja, hogy olyan körülményeket, eseményeket jelenítsen meg, amelyeket a résztvevők még nem éltek át. A szerepjáték segíthet bizonyos helyzetek megértésében, a részesei iránti együttérzés kialakításában. A szerepjáték abban különbözik az ún. szimulációtól, hogy bár az utóbbiban is kialakulhatnak váratlan helyzetek, a szimulációs gyakorlatban általában jobban meghatározott, vagy kötött, hogy mit tehetnek a szereplők. A foglalkozásvezető szóbeli, vagy írásbeli helyzetismertetése után a résztvevők önként vállalt szerepek megalkotásával és eljátszásával – esetleg videofelvétel alkalmazásával – szimulálják a problémát, s egyfajta megoldásra jutnak. A játék eredményét megvitatják és értékelik.

SZIMULÁCIÓS GYAKORLAT

Egy olyan gyakorlat, melynek során a résztvevők megelevenítik azokat a tevékenységeket, cselekedeteket és az ezeket összehangoló folyamatokat, amelyek az adott problémához, vagy feladathoz kapcsolódnak. Az adott kérdéskört úgy járják körbe, hogy modelleznek egy, az adott kérdéskörhöz kapcsolódó helyzetet.

SZITUÁCIÓS JÁTÉKOK

Egy konkrét szituációra épülő gyakorlat. A fiatalok ismeretszerzés céljából különböző eseteket, élethelyzeteket modelleznek, amelyek révén megtapasztalhatják, majd értelmezni tudják a helyzetben érintettek cselekedeteit, motivációit, ezek következményeit.

TANULÓ KÖR/PÁRBESZÉD KÖR

Kiscsoportos, demokratikus szabályok alapján történő beszélgetés, melynek célja, hogy ráébressze a résztvevőket arra, hogy maguk is aktív szerepet vállalhatnak környezetük alakításában, véleményeikre, gondolataikra kíváncsiak a többiek. Nem egymás meggyőzése a cél, hanem a csoporttagok tudásának, tapasztalatainak egymással való megosztása. Egy párbeszéd körnek 5-20 résztvevője van, akik megállapodás szerint több alkalommal összejönnek egy bizonyos társadalmi, politikai kérdés feldolgozása céljából. Fontos, hogy minden egyes résztvevőnek egyenlő esélye van a megszólalásra. A párbeszéd kör irányítója biztosítja a beszélgetés dinamikáját és koherenciáját, vagyis moderálja a beszélgetés folyamatát. A helyi közösségeket érintő problémák megoldására is kereshetünk ezzel a módszerrel megoldásokat.

WORLD CAFE - VILÁG KÁVÉHÁZA MÓDSZER

Több asztalnál, több fordulóban folyik a beszélgetés, mint egy kávéházban. Egy asztalnál 4-5 ember foglal helyet, akik beszélgetést kezdeményeznek egy adott témáról, kb. 20-45 percig. Az előre megszabott idő letelte után egy személy (a vendéglátó) az asztalnál marad, míg a többiek különböző asztalokhoz vándorolnak. A vendéglátó szívélyesen üdvözlö az asztalához újonnan érkezőket és felveszi velük az előző személyekkel folytatott beszélgetés fonalát, amit tovább gombolyítanak. Majd az asztalnál ülők vagy visszatérnek az eredeti asztalukhoz, vagy akár egy másik asztalnál folytathatják az eszmecserét. Az is lehet, hogy egy újabb kérdést, gondolatkört járnak körül, de akár az eredeti témát is mélyebben feltárhatják. Két-három körönként, mindegyik asztal az egész kávéház közönségének beszámol a témájáról, az azzal kapcsolatosan előkerült meglátásokról és tapasztalatokról. Ezeket az összegzéseket egy flipchart, vagy más vizuálisan érzékeltető eszköz segítségével mindenki számára láthatóvá teszik, hogy mindenkinek lehetősége legyen reflektálni mindarra, ami a helységben történik.

... és mindez hogyan fest a gyakorlatban

GET INVOLVED IN EVS

– NEMZETKÖZI KÉPZÉS AZ EURÓPAI ÖNKÉNTES SZOLGÁLATRÓL

(2008. június, Kecskemét)

Dóka Gábor

Egy olyan projekt beszámolóját szeretném megosztani az alábbiakban, amely komoly kihívás elé állította egyesületünket. Ez volt az általunk szervezett első képzés. Alapvetően már a pályázat megírása is sokkal összetettebb, mint egy csereprogramé, hát még a megvalósítása. **Visszatekintve mégis azt gondolom, hogy megérte, sokat tanultunk mind az előkészítésből, mind a megvalósításból, és bármiikor újrakezdénénk.** A projekt megvalósításával nem kis fába vágtuk a fejszénket, hiszen nem volt tapasztalatunk ilyen jellegű pályázatok írása és lebonyolítása terén. Szerencsére 2007. október végén részt vehettem egy TiC-TaC képzésen, ahol megtanultam, hogyan lehet nyertes képzési pályázatot írni. Az alapkoncepció 2007 decemberére készült el. A kiküldött partnerkeresési felhívásra több mint 40 szervezet jelentkezett 22 országból, tehát el kellett döntenünk, hogy az eredeti koncepció szerint 5 országot bevonó projektet valósítjuk-e meg, vagy teljesen újratervezzük a projektet és kibővítjük a résztvevők számát. Az utóbbi mellett döntöttünk, és vállaltuk a partnerszám növekedésével járó kihívást, így az előzetes tervek helyett egy olyan képzés valósulhatott meg sikerrel, amelyen 18 ország 27 szervezetének 28 résztvevő volt jelen.

27 szervezet összehangolása óriási logisztikai feladat volt, kezdve a képzés megfelelő időpontjának kiválasztásától az érkezési időpontok, majd étkezési, kulturális és vallási szokások összehangolásáig. Mindezekon túl a támogatás folyósításával is adódtak problémák (a támogatás csak a projekt lezárása után érkezett meg 2008 augusztusában), és majdhogynem ellehetetlenedett a projekt megvalósítása, de hála a partnerek türelmének, a történet végül mégis happy enddel zárult.

Egy ilyen nagy projekt megszervezése kötélidegeket, és szinte határtalan toleranciát kíván. 27 szervezettől rengeteg kérdés érkezik, sokszor ugyanaz százszor. Egy hatékony képzéshez fontos a megfelelő résztvevők kiválasztása, fontos hogy a résztvevő megértse, egyáltalán min vesz részt.

Projektünk megvalósításakor fontos célunk volt, hogy az ne csak egy legyen a sok közül, hanem valami különlegeset nyújtson a számos hasonló témájú képzéshez képest. Így alaptémáját, a „*Csatlakozz az EVS programhoz*” mottót megfordítottuk, és annak egyszerű tagadására építettük fel a képzési programot. Hisz azt mindenki sokkal jobban meg tudja fogalmazni, hogy hogyan ne hozzunk létre EVS projektet, illetve milyen EVS projektben ne vegyünk semmiképpen részt. A projekt résztvevői nagyon eltérő tapasztalatszinttel érkeztek: voltak köztük olyan EVS szervezetek képviselői, akik már több önkéntesküldő, -fogadó projektet lebonyolítottak, voltak ex-önkéntesek, a harmadik csoportot pedig a leendő EVS önkéntesek képviselték, akik azért jöttek, hogy tájékozódjanak, és fogadó szervezetet keressenek.

A programtervben nagy figyelmet fordítottunk a különböző csoportok különböző igényeinek kielégítésére, hisz a képzéssel több, egymással szorosan összefüggő célnk volt. Fontos volt, hogy magáról az EVS programról csak minimális mennyiségű információt adjunk, a lehető legkevesebb legyen a „plenáris” alkalom, és hagyjuk, hogy az „újoncok” a valóságot imitálva, a csoportos feladatok közben saját maguk gyűjtsék be az információkat, amire szükségük van, ezáltal ráébredtve mindenkit arra, hogy a hatékony, egyértelmű kommunikáció milyen fontos mindkét oldalnak. Fontos volt szembesíteni a résztvevőket azzal, hogy milyen egyszerű elbeszélni egymás mellett, hiszen ami a sok éve a programban dolgozónak evidens, a másik oldalnak abszolút nem az. Az egyik fő cél az volt, hogy felhívjuk a figyelmet az előkészítés fontosságára, átbeszéljük azokat az árulkodó jeleket, amelyek – bár a felhívás álomprojekttel kecsegtet – utalhatnak arra, hogy a valóság nagy csalódás lehet.

Egy projektnap felépítése a következőképpen festett: a csoportos frissítő gyakorlat után mindenki megkapta a „szerepét” és a csoportját arra a napra vonatkozóan, majd az egy csoportba került résztvevők elvonultak és megvalósítottak egy projektet a kapott szerep és a saját kreativitásuk szerint. A létrejött helyzetgyakorlatokat (önkéntes kiválasztása, fogadása, munkába állása, beilleszkedésének segítése, problémakezelés az EVS alatt stb.) prezentálták, majd a feladat közös kiértékelése és a megelőzési módszerek meghatározása következett. A projekt első 2 napja főként az ismerkedésről szólt, így résztvevők a feladatok során már jól összeszokott csapatként igazi örült projekteket hoztak létre. A projektnapok során minden olyan téma terítékre került, ami előfordulhat egy EVS során. A projekt megvalósításához módszertani megközelítésként választott drámapedagógia nagyon jó eszköznek bizonyult. Az értékelés során a résztvevőktől pozitív visszajelzéseket kaptunk. Az utolsó előtti nap az új projektek generálásáról szólt, az ehhez rendezett „piacon” mindenki megoszthatta jövőbeli projekterveit és ötleteit, és partnereket is kereshetett hozzá.

A projekt összességében nagyon jól sikerült, rengeteg élménnyel gazdagodott mindenki, és elégedetten utazott haza. Egy biztos: a résztvevők közül senki nem felejtje el az együtt töltött napokat, a szervezetek bemutatkozását, a projekt-piacot, az interkulturális estét, a Borvárosban közösen megélt esti bulikat, vagy akár az utazási napra beiktatott parlamenti bejárást és a Nemzeti Iroda meglátogatását. A program utóéletére is büszkék vagyunk, hiszen számos új, sikeres projekt született a „Get involved in EVS”-nek köszönhetően.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Főnix Dance 2005 Tánc és Sportegyesület
www.fonixdance.hu
doka.gabor@fonixdance.hu

„FACE TO FACE”

– NEMZETKÖZI SZEMINÁRIUM A MOBIL IFJÚSÁGI MUNKÁRÓL VIDÉKI TÉRSÉGEKBE

(2006. szeptember, Ormánság – Kémes, Pécs)

Horváth Zoltán

A címben szereplő projekt a kémesi székhelyű Együtt a Kémes Körzet Gyermekeiért Alapítvány keretein belül működő Ormánsági Kistérségi Ifjúságsegítő Szolgálat (OKISZ) munkacsoport szervezésében került lebonyolításra.

A projekt témái a vidéki térségekben végzett mobil és felkereső ifjúsági munka, illetve az esélyegyenlőség voltak. Az OKISZ több éve tagja és egyben alapítója is a németországi Landesvereinigung Kulturelle Jugendbildung EV. kezdeményezésére életre hívott YER – Youth in European Regions hálózatnak. A kiterjedt kapcsolatrendszernek köszönhetően a résztvevők hét európai uniós tagországból (Magyarország, Franciaország, Ausztria, Málta, Lengyelország, Litvánia, Németország) és két – akkoriban még – csatlakozásra váró országból (Törökország, Románia) érkeztek, olyan szervezetektől, akik tapasztalatokkal rendelkeztek a projekt témáival kapcsolatban. A csoportok létszáma négy fő volt országonként, a résztvevőknek megfelelő szintű angol nyelvtudással kellett rendelkezniük, hiszen a közös munka angol nyelven folyt. A projekt helyszíne a szervező Ormánsági Kistérségi Ifjúságsegítő Szolgálat tevékenységeinek színhelye, az Ormánság, valamint Pécs város voltak. A szeminárium időtartama 5 nap volt.

A projekt legfőbb célja az volt, hogy ráirányítsa a figyelmet azokra a módszerekre, amelyek eredményesebbé tehetik azon önkéntes és hivatásos szakemberek munkáját, akik az aprófalvas településszerkezetű régiókban élő, halmozottan hátrányos helyzetű fiatalokkal foglalkoznak. További cél volt, hogy az azonos szakterületen ifjúsági munkával foglalkozók között létrejöjjön egy nemzetközi kapcsolatrendszer, formális vagy informális hálózat, amely segíti a tapasztalatcserét és az új módszerek kifejlesztését. Mindez természetesen új és minőségi projektek létrehozását szolgálta, amelyek segítségével emeltük az ifjúsági munka színvonalát itthon és együttműködő partnereinknél egyaránt.

A projekt során bemutatott jó gyakorlatok – a megvalósult projektek és az alkalmazott módszerek – megvitatásától azt vártuk, hogy fejlődik a résztvevők szakmai kompetenciája, és az Európa minden zugából érkező fiatal szakemberek tovább színesítik az Ormánság térségének szakmai életét. Ezért a projekt első felét Pécssett valósítottuk meg, ahol a résztvevők megismerkedtek az ifjúsági munka intézményes hátterével, majd a második felét az Ormánságba szerveztük, ahol alaposan előkészített programok keretében, a terepen zajló workshopok során a résztvevők találkozhattak és megismerkedhettek helyi fiatalokkal, így lehetőségük nyílt arra, hogy megértsék a városi és a falusi fiatalok helyzete közötti különbséget.

A külföldről hozzánk érkezők mellett másik fő célcsoportunkról, a helyi fiatalságról sem feledkeztünk meg. Tapasztalataink szerint nagyon jó hatással van a nagyvilág számom lehetőségétől elzártan élő fiatalok közösségeire, ha külföldi vendégeket fogadhatnak, és azok barátságosan és érdeklődve közelednek feléjük. Ezért további elvárásként jelent meg előttünk az, hogy a projekt hatására növekedjen a helyi fiatalok érdeklődése a nemzetközi ifjúsági munka iránt, szélesedjen a látókörük, növekedjen motiváltságuk.

A projekt legfőbb hasznélvezői a projektben részt vevő fiatal szakemberek voltak, akiknek lehetőségük nyílt arra, hogy számos gyakorlati példát összehasonlítva maguk ítélik meg egy-egy kezdeményezés hasznosságát, és ezekből, vagy éppen ezeket megújítva kialakítsák az általuk leginkább használhatónak tartott módszerek gyűjteményét.

A legfontosabb és legsokrétűbb tapasztalatokra éppen a projektet szervező OKISZ önkéntesei tehetek szert, hiszen ők napi szinten lehetnek részesei a vidéken végzett mobil ifjúsági munkának az *INFORMÁNSÁG* című projekt keretében, ugyanakkor a konferencia szervezéséből is kivették a részüket, majd a lebonyolítás során megismerkedtek a partnerszervezetek tevékenységével, bővült személyes kapcsolatrendszerük, növekedett önbizalmuk.

Azoknak az érdeklődőknek vagy szakembereknek is hasznára vált a projekt, akik közvetlenül nem vettek részt benne, de a későbbiekben a projektről készült dokumentációt vagy publikációkat tanulmányozták. Fontos célunk volt, hogy a projekt eredményeit minél szélesebb körben elérhetővé tegyük, ezért természetesen a projekt weblapját és a kiadványokat angol nyelven is elkészítettük.

A fiatalok helyi közösségei is a projekt hasznélvezőivé váltak. A külföldi vendég érkezése mindig nagy esemény ebben a térségben, az OKISZ pedig – bővülő szakmai eszköztárának köszönhetően – ezentúl hatékonyabban segítheti majd őket céljaik elérésében.

A programok alatt a nemformális tanulás módszereit alkalmaztuk néhány előadással kiegészítve. A nemformális nevelés a játékos tanulás folyamatát helyezi előtérbe és nagyfokú önállóságot, valamint kreativitást igényel. Ez a módszertan már a korábbi projektek során is jól bevált. A programtervet úgy határoztuk meg, hogy a résztvevők a saját példájukon keresztül sajátítsák el a mobil és felkereső ifjúsági munkával kapcsolatos ismereteket. Az ideérkező külföldi fiatalok először mint résztvevők szerepeltek a játékokban, gyakorlatokban, ezt követően közösen elemeztük, hogy melyik játékot vagy módszert miért és hogyan alkalmaztuk, így a fiatalok megismerkedhettek a tevékenységek metodikai hátterével is. Az általunk felhasznált módszerek mellett németországi partnerünk részletes betekintést adott az évek óta sikeresen működtetett *Stop & Go* című programsorozatba is, amely szintén a nemformális nevelés és a felkereső ifjúsági munka eszközeit használja, valamint a kreatív önkifejezés fejlesztését segíti elő a középiskolákban.

A program utolsó harmadában kerítettünk sort a jövőre vonatkozó tervek megvitatására a „projekt piac” során. A szeminárium eredményességét jelzi, hogy az elmúlt években számos alkalommal sikerült további projektek keretében együttműködni a meghívott szervezetek képviselőivel, és a megismert módszerek széles körben kerültek felhasználásra Európa-szerte újabb szakmai műhelyek és előadások révén.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Ormánsági Kistérségi Ifjúságsegítő Szolgálat (OKISZ)

<http://informansag.blog.hu>

EURÓPA ITT VAN

– NEMZETKÖZI ZENEI SZEMINÁRIUM PÉCSETT

(2006. június, Pécs)

Szvacsekné Jahn Margit

A Fogd a Kezem Alapítvány kezdeményezte képzés az Ifjúság 2000-2006 Program támogatásával valósult meg. A képzési programba Szlovákiából, Finnországból, Izlandról és Törökországból fogadtuk különböző szervezetek képviselőit (értelmileg akadályozott felnőtteket és segítőiket). A program célja elsősorban olyan nemformális tanulási eszközök, módszerek megismerése, elsajátítása, átadása volt, amelyek erősíthetik az értelmileg akadályozott emberek autonómiáját, önérvényesítési képességeit, önbizalmát, ugyanakkor segítik a velük való kommunikációt, interakciót. Mivel különböző fokban sérült emberek részvételére számítottunk, illetve tisztában voltunk azzal is, hogy az eltérő nyelvet beszélők közötti kommunikáció – legalábbis kezdetben – komoly problémát okozhat az közös munkában, a zene és a művészetek egyetemes nyelvét választottuk szemináriumi programunk kommunikációs csatornájaként.

Bár terveink az utolsó pillanatban majdnem meghiúsultak, kitartó munkánk meghozta gyümölcsét. Az egyik szervezet lemondta a részvételt, de helyére szerencsére gyorsan sikerült egy másik szervezetet találni, az izlandiakat pedig többszöri telefonos megkeresés után sikerült rábeszélni, hogy továbbra is részt vegyenek. Hat különböző műhelyt (zene-festészet, bohóc, bűvész, harci tánc, modern tánc, kreatív hangszerkészítés) valósítottunk meg a pécsi Leöwey Klára Gimnázium termében, felkészült, szakértő képzőkkel a műhelyek élén.

A képzés első napján vendégeinket vacsorával vártuk, azután az ismerkedés következett. A következő napon reggeli után nyitottuk meg a műhelyeket, s a délelőtti folyamán nagy számban érkeztek az általunk meghívott hazai résztvevők: Pécs környékén élő és dolgozó értelmi sérült fiatalok, hozzátartozóik, segítőik. A műhelyek délutánra, illetve a következő (harmadik) nap délelőttjére összerázódtak, mindenki megtalálta a számára legszimpatikusabb elfoglaltságot, így aznap délután elkezdődhetett az igazi, komoly alkotómunka. Estére interkulturális programot szerveztünk, amire országonként készültek a csoportok. Fantasztikus élmény volt átélni, hogy teljesen megszűnnek a határok, a zenén és a táncon keresztül egy közös kultúrát teremtettünk.

A műhelymunkák eredményét a Pécsi Orvostudományi Egyetem aulájában tekinthették meg az érdeklődők. Az előadást Pécs város akkori polgármestere – Tasnádi Péter – nyitotta meg. A közel egyórás programban manifesztálódott az egész heti intenzív munka gyümölcse.

A szeminárium hosszútávon is elérte célját, mindennapi munkánkban hasznosítottuk a megszerzett gyakorlatot és tapasztalatokat, segítőink munkájában és sérült munkatársaink életében pedig sikerült egy olyan új szemléletet kialakítani a kép-

zés segítségével, amely lehetővé teszi, hogy a mindennapi együttlét során, alternatív módszerek alkalmazásával csökkentjük, illetve megszüntessük a mindannyiunk számára érzékelhető hátrányokat. Megbizonyosodhattunk arról, hogy léteznek olyan aspektusai a művészeteknek és a kultúráknak, melyekben az értelmükben sérült emberek is kifejezhetik önmagukat, talán még olyan minőségben is, amelyre egy ép ember soha nem lenne képes.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Fogd a Kezem Alapítvány

<http://www.fogdakezemalapitvany.hu>

„SPORTS FOR EVERYONE”

– SZEMINÁRIUM A BEVÁLT GYAKORLATOK NÉPSZERŰSÍTÉSÉÉRT

(2008. november, Budapest)

Gombás Judit

A projektet szervező Látássérültek Szabadidős Sportegyesülete 2006 novemberében azzal a céllal alakult meg, hogy minél színesebb, akadálymentes és integrált sportolási lehetőséget biztosítson látássérült fiatalok és felnőttek, valamint látó segítők számára. Egyesületünk Magyarországon hiánypótló szerepet lát el, mivel egyetlen más civil szervezet vagy intézmény sem kínál szervezett, rendszeres szabadidős sportolási lehetőséget e célcsoport számára.

A „Sports for Everyone” – Szeminárium a bevált gyakorlatok népszerűsítéséért című projekt a LÁSS első a Fiatalok Lendületben Program keretében szervezett projektje, időtartama fél év. De hogyan is kezdődött? Aliglátóként a világban utazgatva, interneten kutatva és más országok látássérültjeivel beszélgetve rádöbbentem, hogy a látássérültek által akadálymentesen űzhető sportok száma jóval nagyobb, mint valaha képzeltem. Három évvel ezelőtt álomban sem gondoltam, hogy egy évvel később Calabriába utazom bűvárkodni. Két év elteltével elmondhatom: a bűvárkodás megváltoztatta az életemet.

Ahogy bővülnek a lehetőségek, egyre több kezdeményezés célja annak biztosítása, hogy a látássérültek az élet mind több területéhez akadálytalanul hozzáférhessenek, s ezáltal javuljon életminőségük. Lassan ugyan, de nő az akadálymentes épületek száma; a képernyőolvasó szoftvereknek köszönhetően vakon is naphosszat bújhatjuk az internetet, intézhetjük hivatalos és magánlevelezésünket stb. A szakemberek sokat tesznek az inkluzív oktatási rendszer megteremtéséért, a látássérültek munkába állításáért. Mindez fontos! A „Sports for Everyone” megvalósítói szerint azonban nem elég a teljes élethez. A 9 országból, 11 szervezettől érkező résztvevők mind a szabadidős sport terén aktív látássérültek, látó szakemberek. Közös meggyőződésünk, hogy a szabadidő aktív eltöltése, az amatőr sport adta sikerek hatása személyiségformáló. Ki gondolná – ha nincsenek sportos látássérült barátai –, hogy vakon is lehet szörfözni, sielni vagy falat mászni? Sajnos ugyanakkor világszerte magas azon látássérültek száma is, akik nem tudják, hogy ők is űzhetik a fenti sportokat. A „Sports for Everyone” célja a tapasztalatcsere; megtudni, mi változtatta meg mások életét. A tervünk röviden az volt, hogy gyakorlati tanácsokat kapjunk és adjunk minél több sportág akadálymentessé tételéhez. Külföldi partnereinkkel azt tartottuk a legfontosabbnak, hogy átadhassuk a sport iránti szeretetünket mind a látássérült, mind az érintett, látó résztvevőknek; népszerűsítsük, hogy a látássérülés nem lehet akadály, hogy körültekintő előkészítés után szinte minden sportág hozzáférhetővé tehető számunkra is.

A MEGVALÓSÍTÁS SZAKASZAI

A projekt ötlete –személyes érintettségem révén, hiszen magam is aliglátó vagyok – könnyen megszületett. Nagyobb kihívás volt az álmat megvalósítani. A partnerkeresés nehéz is volt meg nem is: a fő akadály a téma speciális voltában rejlett, hiszen viszonylag kevés szervezet foglalkozik parasporttal, még kevesebb szabadidős sporttal; ráadásul pillanatnyilag még nem létezik Európában a témában érintett szervezeteket összefogó európai hálózat.

A projekt középpontjában a 2008. november 26-30. között megtartott szeminárium állt, amelyen a résztvevők workshopok keretében mutatták be az előkészítés során összeállított bemutatkozó anyagukat, meséltek az adott sportágról, válaszoltak a felmerülő kérdésekre, lelkesítették a résztvevőket. Egy-egy sportágot, így a LÁSS által bemutatott barlangászást, vagy a finn partnerünk által népszerűsített Nordic walkingot ki is lehetett próbálni. A szeminárium folyamán lehetőségünk nyílt az előkészítés során összeállított kiadvány „csiszolására”, módosítására. Az együtt töltött 4 nap egyik fő célja a résztvevők „érzékenyítése” volt. Az érzékenyítés olyan módszer, amely során a résztvevők saját élmény formájában szerezhetnek tapasztalatot, tanulhatnak egy adott állapotról, ez esetben a látássérültségről. A szeminárium érzékenyítő programjainak fontos eleme volt, hogy a látó és a látássérült résztvevők „szerepet cseréltek”, hiszen a sötétben a vakok váltak a vizuális ingerek híján bizonytalanná vált látók „szemévé”.

Az utómunkálatok talán legfontosabb része a közös továbbgondolkodás. Partnereinkkel sikerült tartós kapcsolatot kialakítani. Azon túl, hogy minden, a témában fontos tudnivalót megosztunk egymással, szeretnénk módot találni a projekt folytatására annak érdekében, hogy minél több európai látássérült mehesse bűvárkodni, vagy szerezzen sorsfordító élményeket látó csapattársával egy tandemkérpár nyergében.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Látássérültek Szabadidős Sportegyesülete
www.lassegyesulet.hu

KRUMPLI ÉS PUDDDDING

– NEMZETKÖZI SZEMINÁRIUM

(2006. november, Szeged)

Gesztesi Olympia

A Nagyító Alapítványban alaptevékenységként középiskolások iskolán kívüli képzésével foglalkozunk. Az alapötlet Németországból származik, a hazai lehetőségek és szükségletek alapján kidolgozott Nagyítós módszertannal 2001 óta már Erdélyben is dolgoznak, a Felvidéken 2005-től alakultak ki szakmai kapcsolataink.

Mivel a középiskolás személyiség- és közösségfejlesztő programok önkénteseink csoportvezetésével valósulnak meg, mindig is fontosnak éreztük, hogy képezzük munkatársainkat. Ennek egyik legizgalmasabb módszere a nemzetközi találkozó, amit bizonyos időközönként meg is rendezünk. 2002-ben Balatonon és Budapesten töltöttünk hasznos és vidám napokat. Egyik alkalommal, a nyelvi korlátok miatt, a módszertanokat magyarázva szerettünk bele a „puding” szóba. Ahogy a pudding próbája az evés, az egyes játékokat is gyakorlatban a legjobb megtanulni. A „puddding” végül több D-t is kapott, annyit, ahány országból voltunk jelen!

A „krumpli” szó pedig a 2004-es németországi találkozó eredménye, itt keretméként a köleves szolgált. Mindenki azt teszi bele, amit tud és így lesz ilyen szép és színes egy-egy tapasztalatcsere. A krumpli külföldieknek is könnyen megtanulható szónak bizonyult.

Ilyen háttérrel, előtörténettel vágtunk bele a *Krumpli és puddding* szervezésébe. Erdélyből a KIKK Perigeum Egyesület (akik Szatmárnémetiben Nagyítós hétvégi képzéseket szerveznek, illetve tanároknak, ifjúsági szakembereknek tartanak nemformális módszereket bemutató képzéseket) érkezett, Szlovákiából a Diákhálózattól (ők felvidéki magyarok felsőoktatásban tanulók szakmai szervezete) láthattunk vendégül résztvevőket, illetve német partnerünk, a Franziskanisches Bildungswerk (amely egy iskola mellett működő, családi programokat, diákönkormányzati képzéseket szervező és különböző tanácsadásokat folytató szervezet) egészítette ki a csapatot. Mindenholnan önkéntesek, fiatal egyetemisták, főiskolások érkeztek, összesen harmincan.

A találkozó több célt is szolgált. Elsődlegesen közös témafeldolgozás történt, azért, hogy ki-ki otthonában még tökéletesebben meg tudja valósítani a fiatalokkal végzett munkáját. Az interkulturális közeg pedig lehetőséget teremtett ahhoz, hogy megszokott dolgokat új szempontok szerint lássunk, és később ezeket is beépíthessük munkánkba. Kikapcsolódásra és feltöltődésre is számos lehetőség adódott, hiszen az ilyen programokban való részvétel egyfajta jutalom is az önkénteseknek, az ifjúsági munkában tevékenykedőknek.

A program krumplipucolással kezdődött az esti rakottkrumplihoz, és a „pudddingporok” hazavitelével zárult. S hogy közben mi történt?

Ötvöztük a jó hangulatot a szakmai munkával, illetve vidáman, nemformális helyzetekben tanultunk egymástól.

A napoknak egy-egy témát adtunk, amit kiscsoportban dolgoztunk fel. Három olyan témát választottunk ki, ami mindhárom ország képzésein, programjain gyakran előfordul, s ami mindannyiunkat érint. A **Bizalom** megteremtése minden csoportos foglalkozás alapja. Összeszedtük hát, hogy kinek mit jelent ez, és ki hogyan éri el. Hasonló tapasztalataink voltak, és végül a Nagyító munkatársa vezetésével egy közös kis előadás is született belőle.

A **Konfliktusok** részei életünknek és szervezeteink mindennapjainak is. A kevésbé gyakorlottak még problémát, a dörzsöltebb ifjúsági vezetők lehetőséget látnak benne. Kinga Erdélyből egy játékos konfliktuselméleti modellt mutatott be nekünk.

A **Visszajelzések** témáját Ulli vállalta magára Németországból, ő elmélettel indított, majd sok-sok játékon, gyakorlaton keresztül tapasztaltuk meg a kérdéskörhöz kapcsolódó technikákat, a visszajelzések pozitív oldalát. Izgalmas volt tükörbe tekinteni, amelyben nem is magunkat láttuk, hanem a többiek rólunk alkotott képét!

Mindhárom téma kapcsán hasznos volt szembesülni a hasonlóságokkal és látni, hogy a tapasztalat nem feltétlenül nyugatról érkezik!

Az estéknek is témát adtunk. Rendeztünk táncestet, amire mindenki elhozta saját zenéit, táncait, szerveztünk játékestet, amikor legkedvesebb, legviccesebb módszereinket, gyakorlatainkat mutattuk be. A közös főzések, saját ételek bemutatása már az ifjúsági cserék hangulatát idézte! Szegedről is felvillantottunk egy-egy fontos látnivalót, így jártunk a Dóm tornyában, fürödtünk éjszaka az Anna fürdőben, és hajóztunk, halászeveztünk is. A Feszty körkép Ópusztaszeren szintén belefért a programba.

Mivel mindannyian ifjúsági csoportvezetők, szervezeti aktivisták voltunk, nem állhatunk meg, hogy ne tervezzük a jövőt. Több mint tizenkét közös projektötlet született, amit forgószínpadszerűen beszéltünk át. Büszkéek vagyunk rá, hogy kettő ebből meg is valósult: az identitás témáját feldolgozó szemináriumra 2007 őszén került sor Németországban, mintegy folytatásaként a *Krumpli és puddding* programnak.

Felvidéken a *DiNaMit* program 2008 februárjában indult középiskolai diákönkormányzatosoknak, és azóta önálló szervezetté alakult.

Fontos kiemelni, hogy sokan örömmel gondolunk vissza ezekre a napokra, és ha új programokat tervezünk, ez a projekt mindig etalonként áll előttünk!

A *Krumpli és puddding* az Európai Közösség Ifjúság 2000-2006 Programjának támogatásával valósult meg. Helyszíni és utólagos pénzügyi ellenőrzésre is sor került, mindkét esetben elégedettek voltak a Mobilitás munkatársai. Talán ezért is szerepelünk ebben a kiadványban! ☺

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Nagyító Alapítvány
nagyito@nagyito.hu

ISMERKEDJ SZOMSZÉDODDAL!

– NEMZETKÖZI KÉPZÉS FIATALOK SZÁMÁRA AZ INTERETNIKAI KONFLIKTUSOKRÓL

(2008. május, Szerbia, Magyarkanizsa)

Árvai Mara

A YOPA (Youth for Participation – Fiatalok az Állampolgári Részvételért Közhasznú Egyesület) a VAMADISZ-szal, a Vajdasági Magyar Diákszövetséggel közösen 2008. május 17. és 24. között tartott egy nagyon különleges képzést az interetnikai konfliktusokról, azok mibenlétéről és kezeléséről. A képzés azért is volt unikum, mert azon szerencsés helyzetben voltunk, hogy nem csak a Mobilitás támogatta a Fiatalok Lendületben Program 3.1-es alprogramjának keretében itthon, hanem az Európa Tanács Európai Ifjúsági Alapítványa (European Youth Fund) is elég jó ötletnek ítélte. Így egy szép nagy kerek projekt született belőle 24 résztvevővel Magyarországról, Lengyelországból, Olaszországból, Szlovákiából, Romániából és Bulgáriából, valamint Szerbiából, Bosznia-Hercegovinából, Albániából és Macedóniából. Az Európai Ifjúsági Alapítvány elvárásainak megfelelően négy különböző nemzetiségű – magyar, szerb, macedón és lengyel – képző készítette elő, valósította meg és értékelte a találkozót. A képzés logisztikai háttérét Szerbia és Magyarország, azaz a VAMADISZ és a YOPA biztosította. Tehát egy igazi nemzetközi együttműködésben megvalósuló projektről beszélhetünk, amelynek fő gazdái magyarországiak, házigazdái pedig vajdaságiak voltak.

A projekt elsődleges témája a konfliktus, a konfliktuskezelés és a konfliktusmenedzsment elsajátítása azon ifjúságsegítők számára, akik ezzel a témával dolgoznak a napi munkájuk során. Az elsődleges téma mellett ezzel a projekttel a projektírásra és a kutatásra is összpontosítottunk, mivel ezek a mai napig olyan kihívások, amelyekkel mind szervezetileg, mind egyénileg szembe kell néznie a résztvevőinknek napi munkájuk során. A konfliktuskezelési technikák és módszerek, valamint a gyakorlatok és a készségfejlesztés mellett a csoportban jelen lévő nagyon erős interkulturális atmoszféra és érzékenység is támogatta a projekt célkitűzéseit. A Fiatalok Lendületben Program szempontjából a következő tematikus kérdésekkel foglalkoztunk a képzésen: konfliktus utáni megoldások és újjáépítés; harc az idegengyűlölet és az idegenfélelem ellen; etnikumok közötti és vallások közötti párbeszéd.

A képzés 6 munkanapból állt. Az érkezés napja 2008. május 17-re esett. Itt egy közös vacsorával kezdtünk, majd egy ismerkedős, névtanulós estével folytattuk. Résztvevőink életkora 20 és 40 év között mozgott, de mindenki lelkesen dobálta a lufikat a levegőbe, és rajzolta rá az aktuálisan kezébe kerülő lufira a lufi tulajdonosának éppen mondott fejrészét.

A következő nap kezdődött el az érdemi munka, amely kezdetben a hét hangulatának megalapozását célozta: a résztvevők elkezdtek ismerkedni egymással, egymás

hátterével, ki honnan jött és miért jött el erre a képzésre. Feltérképeztük a résztvevők elvárásait és félelmeit a képzés kapcsán, illetve mindenki megfogalmazta a saját tanulási céljait a képzés témáit illetően. Ugyan a csoportépítő gyakorlatot nem sikerült a megadott időkereten belül megoldaniuk, a résztvevők lelkesedése akkora volt, hogy még a szünetben is azt folytatták. Már az első napon rászabadítottuk őket Magyarokizsára: első körben azt kellett átgondolniuk, mi az, amit ők tudnak, vagy feltételeznek erről a vajdasági városkáról, majd terepgyakorlatként ugyanezeket a kérdéseket tették fel a magyarkanizsaiaknak, hogy szembesüljenek saját sztereotípiáikkal.

Minden napot egy körrel zártunk arról, hogy mit tanultak meg ma, és ez felkerült a képzőterem falára. Így mindenki nyomon tudta követni, hogy a csoport tanulási folyamata merre tart, illetve az egyéni tanulási célok közül megvalósult-e már valami. Az első napot egy multikulturális est zárta, amely hajnalban ért véget.

A második napon egy „interetnikus kávézóba” hívtuk a résztvevőinket. Mivel szép napsütéses májusi nap volt, a kertbe helyeztünk ki négy asztalt. Minden asztalnak más témája volt: kultúra, konfliktus, etnikum, interetnikai konfliktus. A résztvevők körbejártak és megbeszélték, miről mit tudnak, és melyik szónak mi a jelentéstartalma a számukra. Ezt leírták az asztalokon található asztalterítőkre, amik flipchart-papírok voltak. Ezután mindenki helyet foglalt a kávézóban és közösen beszélgettünk ezekről a témákról elméleti és tapasztalati síkon. A délután azzal telt, hogy megbeszéljük, hogyan lehet a konfliktust analizálni, milyen eszközök vannak erre. Összefoglaltuk, milyen szerepek, megközelítések és stílusok alkalmazhatók a konfliktus kapcsán általában, és az interetnikai konfliktusokban különösen. A nap a tanulási pontok összegyűjtésével és reflexiós csoportokkal végződött, este pedig megnéztük a „*No man's land*” című filmet.

Harmadnap következtek a konfliktusminták. A hangsúly a szerepeken, a stílusokon és a konfliktusmenedzsmenten volt az interetnikai konfliktusok kapcsán. Délelőtt egy szimulációs gyakorlatot végeztünk el egy politikai vitáról. A gyakorlat végén a résztvevők példákat hoztak a való világban történő hasonló interetnikai konfliktusokról. Ezután arra koncentráltunk, hogy milyen hatással vannak a konfliktushelyzetek az egyénekre, ki hogyan reagál. Ezt egy meditációs gyakorlattal vezettük át, és arról folyt a beszélgetés, hogy milyen kommunikációs határok vannak a konfliktusokban, melyek a személyes válaszaink a konfliktusokra. A nap utolsó óráiban a résztvevők személyes megközelítése volt terítéken a konfliktusok kapcsán, a saját önismeretük fejlesztése, illetve a visszajelzés és az aktív hallgatás (mint konfliktuskezelő eszközök) gyakorlása.

A következő nap bevezető témája a mediáció volt – a mediáció általában és a gyakorlatban. Fontosnak tartottuk a mediátor szerepének tisztázását. A képzés kisebb-nagyobb konfliktushelyzeteit használtuk gyakorlati példának, amelyeket most mediátor közreműködésével beszéltek át az érintettek. Ebben a pillanatban szükséges volt rámutatni, hogy a konfliktus nem feltétlenül negatív, hanem akár kö-

zömbös érzületű is lehet. Ezután a tanultakat összevetettük internetnikai konfliktus-szituációkkal. A nap egy kellemes szabad délutánnal zárult, amelyet Palicson, a tó mellett kávézva töltöttünk, majd Szabadkán egy vacsorával zártunk.

Az utolsó előtti nap volt a képzés fénypontja, amikor a résztvevőinknek egy kutatást vagy szükségletfelmérést kellett végezniük Kanizsán arról, hogy a fiatalok hogyan vonódhatnak be a helyi közösség életébe aktívan. Ugyanarra a kérdéskörre kellett válaszolnia a fiataloknak, az időseknek, a helyi civil szervezeteknek és a városi önkormányzatnak. A kutatás olyan sikeres volt, hogy az egyik csapat még néhány helyi civil szervezet képviselőjét is magával hozta a képzőterembe, hogy azok személyesen számoljanak be, mi a helyzet Magyarországon. A délután és a másnap a Fiatalok Lendületben Program és az Európai Ifjúsági Alapítvány bemutatásával és projektek generálásával telt, majd értékeltük a képzést.

A képzésen négy projektötlet született, amelyek közül három valósult meg. Még 2008 őszén egy nemzetközi ifjúsági csere Olaszországban az emigránsokról és a környezetvédelemről, 2009 tavaszán egy nemzetközi képzés Palicson, Szerbiában *Intercultural Bridge Builders* címmel és egy 2009 őszén Olaszországban, Milánóban a kultúrák közötti párbeszéd és konfliktuskezelés témakörében.

Ez a képzés volt a mai napig a YOPA egyik legnagyobb vállalkozása: sok ország, sok képző, sok logisztikus, külföldi helyszín... – de pont ennek köszönhetően a számos, több ország részvételével zajló projektünk közül talán eddig ez volt a „legnemzetközibb”, és talán ebből tanultunk a legtöbbet: hogyan kommunikáljuk a partnereinkkel; hogyan működünk együtt a gyakorlatban egy vajdasági szervezettel; hogyan oldjuk meg a felmerülő problémákat és konfliktusokat, amelyek egy szoros együttműködésben óhatatlanul felmerülnek. Vicces volt a gyakorlatban, a képzéssel párhuzamosan, a valós életben használni azokat a módszereket a háttér csapat, amelyekről a képzés résztvevői közben tanultak. Egyesületünk és a szervező csapat eddigi legnagyobb, legtanulságosabb és leghasznosabb élménye volt. Szép emlék.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Youth for Participation - YOPA

<http://yopa.hu/>

TALÁLJUK MEG AZ EUROMED RITMUSÁT!

– EUROMED KÉPZÉS ÉS SZEMINÁRIUM

(2006. április és 2007. november, Nagyvázsöny)

Kandikó Rita

A nagyvázsonyi Fekete Sereg Ifjúsági Egyesülettel 2006-ban képzést, majd a program folytatásaként 2007-ben egy szemináriumot szerveztünk *Találjuk meg az EuroMed ritmusát!* címmel.

A képzés ötlete 2005-ben Párizsban, egy nemzetközi EuroMed (a Földközi tenger déli és keleti partja, azaz Észak-Afrika és a Közel-Kelet térségére irányuló) találkozón született meg marokkói és török kollégáim társaságában, egy közös teázgatás közben. Arról beszélgettünk, hogy milyen jó lenne, ha ifjúsági szakembereket hívnánk meg az EuroMed régió országaiból Nagyvázsönyba, és mindenki hozna egy-egy hagyományos akusztikus hangszert, amit bemutatna a többieknek. Minden hangszerről készítünk fényképet, felvesszük a hangját, mindenki hoz dalokat, amiket az adott hangszerrel játszanak, elmondja a hangszer történetét, és ebből a sok-sok bemutató anyagból majd készítünk egy katalógust. Írtunk is gyorsan közösen egy összefoglalót, hogy mit szeretnénk, kiknek, mikor, hol, és szétküldtük a felhívást saját ismeretségi körünkben. Legjobban talán mi voltunk meglepődve, hiszen néhány nap alatt 14 országból kaptunk megerősítő e-maileket, miszerint: „igen, minket érdekel a program!” Sőt nemcsak csatlakoztak kollégáink, hanem különböző, a gyakorlatokat illető javaslatokkal is hozzájárultak a programhoz. Így került be az egyik legsikeresebb programelem, a testritmus műhelymunka. Ezt a workshopot egy Franciaországban élő, a Réunion szigeteken született kolléga tartotta, aki a pályázat beadásakor még csak franciául beszélt, de egy félév múlva, a képzésen már angolul vezette a műhelyt. A kolléga csak a mi képzésünk miatt képes volt megtanulni angolul!

A projekt egyik különleges momentumja a szokásos ismerkedési gyakorlatok közben talált ránk: születési hónap és nap szerint sorba állítottuk a résztvevőket, és kiderült, hogy egy 60 éves belga zenetanár és egy 28 éves török ifjúsági szakember egy napon születtek. Ilyen találkozásoknak már több alkalommal voltunk tanúi, azonban a testritmus gyakorlat alatt egyformán vert a szívük is (egyezett a pulzusszámuk). Egy újabb feladat során, mikor mindenkinek csak kényelmesen a szabadban kellett sétálni, ők egyforma ritmusban léptek. A következő napon, amikor a hangszerek bemutatóira került sor, megtudtuk, hogy mindketten nagyon jól játszanak szájharmonikán, és az esti közös beszélgetés során arról is szó esett, hogy mindkettőjük első diplomája gépészmérnöki.

A közös egyhetes szakmai tapasztalatcseréről elkészült a katalógus, amelyet a 2007-es szemináriumnak köszönhetően egy újabb követett. Ez utóbbi is közös ötlet nyomán született, ebben a néptáncról gyűjtöttünk össze anyagokat, leírást készítettünk a viseletekről, később a kiadvány a népek táncaival bővült. A katalógus

megtekinthető a <http://www.marcosalcolea.com/eurorhythm> honlapon, amelyet egyik spanyol résztvevőnk önkéntes munkában készített. Ugyanő a táncról egy rövid, 4 perces filmet vágott össze, ami a youtube-on is látható: <http://www.youtube.com/watch?v=jYtTww8s>

A második alkalommal szemináriumi keretek között találkoztunk 2007. novemberében, a szeminárium témájának – mint már említettem – a népek táncait választottuk, a gyűjtőmunka mellett a különféle táncokat meg is tanultuk egymástól. A mindennapok hajszája már-már el is feledtette velünk ezt a programot, de egy portugál résztvevő levele újra felidézte a találkozó sikerét, amikor 2 év után újra megköszönte nekünk a lehetőséget, hogy itt lehetett, illetve elmondta, hogy az, amit itt átél, örök élmény marad számára. Ezután az e-mail után sorban jöttek a hasonló hangulatú levelek a görögöktől vagy az araboktól. Nagyon jó érzés volt őket olvasni. A résztvevők biztatnak minket, hogy folytassuk... lehet, hogy hamarosan (2011-ben) lesz folytatása? Ez még a jövő zenéje...☺!

Programjaink egyik erőssége talán az, hogy egy kicsit mindenki a magáénak érzi őket, hiszen együtt, közösen találjuk ki, hogy mit is akarunk. Képzésünk annyira jól sikerült, hogy 2007-ben regionális és nemzeti szinten is a legjobb interkulturális programnak választotta a Mobilitás, az Ifjúság 2000-2006 Program magyar Nemzeti Irodája.

Képzéseinket mindig két nyelven tartjuk, angolul és franciául, Algériától Libanonig érkeznek résztvevők, így nagyon sokszínűvé válnak a csoportok. Résztvevőinket mindig személyes ismeretség mentén toborozzuk, így gyorsan megtaláljuk a közös hangot.

A korosztályi skála nagyon széles, de ami mindenkiben közös, az a nyitottság, illetve, hogy fiatalokkal foglalkozik mindenki. Az idősebbek bölcsessége nagyon sokat segít a képzés szakmai színvonalának emelésében.

Mindig vannak palesztin és zsidó résztvevők is, akiknek egy ilyen szeminárium vagy képzés ad lehetőséget arra, hogy egyáltalán személyesen is találkozhassanak! Annál nagyobb öröm nincs is számunkra, mint amikor egy Tel-Aviv-i zsidó ifjúsági szakember és egy hebroni palesztin összeölelkezve együtt énekel és táncol. Ilyenkor mindig úgy érezzük, érdemes ilyen programokat szervezni, hiszen az a 25-30 európai, török, arab, zsidó vagy palesztin résztvevő a béke katonáit szimbolizálja egy-egy ilyen alkalommal. Nem vagyunk elsőszámú médiaszereplők, azt hiszem, inkább a fokozatosság érvényesül a programjainkban. Egy-egy képzés, szeminárium nekünk, ifjúsági szakembereknek is fontos, hogy véleményt, tapasztalatot cserélhessünk egymással, hiszen ezekből a találkozásokból folyamatosan tanulunk, erősödünk és sok-sok energiát kapunk a szürke mindennapokhoz, az ilyen események révén megszerzett tudást, élményeket pedig megoszthatjuk fiataljainkkal. Ha itthon, Magyarországon fogadjuk a programot, akkor a magyar résztvevőket is be tudjuk vonni a program egy-egy részének szervezésébe. A közösen eltöltött napokra általában évek múlva is emlékeznek egyesületünk tagjai, s bízunk abban,

hog az előítéletek leküzdésében is nagy segítséget nyújtanak ezek a találkozások.

Csak ajánlani tudjuk a nemzetközi fejlesztő programok adta lehetőséget minden ifjúságsegítőnek, hiszen ennek a programnak köszönhetően megvalósulhat az élet-hosszig tartó tanulás, és lehetőség van a folyamatos megújulásra, illetve tapasztalatcserére is.

Arra biztatunk mindenkit, hogy vágjon bele! Bár egy-egy ilyen program lebonyolítása fárasztó, sok szervező munkát igényel, de megéri, mert gyümölcsöző együtt-léteknek lehetünk részesei ☺!!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Fekete Sereg Egyesület

www.fekete-sereg.hu

EASTERN TWISTER

– NEMZETKÖZI EMBERI JOGI KÉPZÉS

(2008. február, Pécs)

Nyirati András

Az „*Eastern Twister*” című emberi jogi képzésre 2008 februárjában került sor. A projekt két szervezet együttműködéséből jött létre, az European Peer Training Organisation (EPTO) képző hálózat magyar csoportja keresett a szakmai programjához egy lebonyolító szervezetet, így találtak meg minket, Az Emberség Erejével Alapítványt.

Az Alapítványról annyit érdemes tudni, hogy húszas éveik elején járó fiatalok hozták létre 2006 márciusában, és tulajdonképpen az első pályázati próbálkozásunk volt az Eastern Twister. Ez talán azért is érdekes, mert a Fiatalok Lendületben Program esetében általában először ifjúsági cserével, vagy ifjúsági kezdeményezéssel indítanak a pályázók, mi pedig rögtön a nehezebbik részét választottuk. Ez főleg a magyar EPTO csapatnak volt köszönhető, hiszen esetükben tapasztalt képzőkről és ifjúsági munkásokról beszélhetünk, akik viszont nem rendelkeztek formális szervezettel. A szakmai program lényegében adott volt, hiszen az EPTO-nak van egy módszertani kézikönyve és egy elég merev szabályrendszere, amely rögzíti, hogy ezt a módszert csak képzők használhatják, és irányt szab arra vonatkozólag is, hogy hogyan néz ki egy képzők képzése.

A pályázatot közösen készítettük, de így sem zajlott a pályázat beadása nehézségek nélkül, sőt háromszor is benyújtottuk a projektet, amire nyert. Első alkalommal nem vállaltunk semmiféle önrészt, másodsor pedig kicsit elszámoltuk a résztvevő uniós és nem uniós országokat. Harmadszorra aztán minden rendben lett, így nyertünk 11.000 eurót. A partnerek bevonása két körben történt. A szlovén csapat volt a biztos pont, akikkel az EPTO-soknak már élő kapcsolata volt, a többi partner szervezését pedig ők vállalták fel. Fontos cél volt, hogy egy kelet-európai emberi jogi képzésben gondolkodjunk, tudunkkal ugyanis senki nem szervezett még speciálisan ilyet. Mindenki a vasfüggöny mögül érkezett, egyszerre hasonló, mégis sajátos társadalmi helyzetekből. A partnerországok végül is Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Románia, Szlovénia és Magyarország lettek. Ezekre az országokra készülünk „rászabadítani” országonként 4 frissen felkészített, lelkes emberi jogi képzőt.

Az EPTO képzők képzése egy elég nagy ívű, körülbelül 60 órás tréning. Az önismerttel indít, saját előítéleteinket vizsgálva jutunk el a diszkrimináció működéséhez. Szerintem különleges értéke, hogy időt szán arra is, hogyan gondolkodjunk, mit tehetünk, ha valahol hátrányos megkülönböztetést tapasztalunk, azaz aktivitásra ösztönöz. A másik fontos dolog, hogy az általam megismert módszerekhez képest, az EPTO csomagjában van a legtöbb olyan gyakorlat, ami nem racionalizál, hanem az érzelmekre hat. Azt pedig már sokan leírták, hogy az előítéletek érzelmi folyamatok, tehát ezen az úton lehet velük dolgozni. A harmadik fontos dolog, hogy a kép-

zés utolsó két napja a jövőbeli képzői munkával foglalkozott, egyrészt a résztvevők képző-párokat alkottak és így vezettek gyakorlatot, másrészt pedig országokra bontva minden leendő EPTO csoport megtervezte a következő 2 év munkáját. Merthogy a résztvevők a képzés végén nem csak képzői tanúsítványt és kézikönyvet kaptak, hanem hivatalosan is az EPTO hálózat tagjai lettek. Az EPTO üzemeltet egy levelező listát, képzéseket és konferenciákat szervez.

Azonban, hogy hűek maradjunk a valósághoz, azért voltak problémáink is. Természetesen mindjárt az, hogy harmadikra sikerült nyernünk. Emellett tökéletesen tapasztalatlanok voltunk úgy általában a projektmenedzsmentben, nemhogy a nemzetköziben. Jómagam megpróbáltam egy időben két szerepben helyt állni, egyszerre voltam résztvevő és logisztikus, az ebből következő időzavarra ráment néhány ebédem, de szerencsémre az egyik képző kisegített, amennyire tudott. Előkerült a szokásos ifjúsági programszervezői probléma is: természetesen nem annyi résztvevőnk lett, mint ahogy terveztük, vagy szerettük volna, volt olyan, aki 1 nappal korábban és volt, aki a kezdés napján mondta le, így 20 helyett 17-en maradtunk. Utólag kiderült, hogy a képzők között sem volt mindig tökéletes az összhang, de ez, azt hiszem, számomra csak azért vált világossá, mert már a képzés előtt, illetve utána is kapcsolatban voltam a trénerekkel. Szerintem a résztvevők nem éreztek ebből semmit. Az is kiderült, hogy ez az „emberi jogi képzés kelet-európaiaknak” történet elég kemény dió. Nyugaton (ezt azóta magam is tapasztaltam) aki jelentkezik egy emberi jogi képzők képzésére, az általában rendelkezik valami alappal, vett már részt korábban workshopon vagy egyéb alkalmon, így valamennyire tisztában van az előítéleteivel. Az *Eastern Twister*-en kiderült, hogy a közös kulturális hagyományunkba beletartozik az antiszemitizmus és a homofóbia. Véleményem szerint más-más tudásszinttel fejezték be a képzést a résztvevők. Volt, akire nyugodtan rá lehetett bízni már egy önálló emberi jogi műhely vezetését, és volt, akinek még maradt dolga az önismerettel. Meg is beszéltek az értékelésnél, hogy nyilván senki sem lesz egy 60 órás képzés után tökéletes képző, ez egy folyamat, amely során egyre jobbá válhat, aki fejleszti magát.

Végezetül egy kicsit az eredményekről. Az Emberség Erejével Alapítvány beletanult a pályázatírásba, azóta számtalan projektünk nyert. A szlovén és a román partnerrel azóta is dolgoztunk együtt nemzetközi programban. A magyar EPTO olyan leendőletet kapott, hogy most zajlik egy országos projekt, amely során 17 új képzőt képeztünk, és megkaptuk a bizalmat Brüsszeltől, hogy magyar nyelven tehessük ezt. Ez utóbbi stábjá már az *Eastern Twister* magyar képzői körén alapult. Az Alapítvány emberi jogi nevelési programja lassan 2 éves, azóta 7 iskolában dolgoztunk különböző osztályokban, az emberi jogok és az előítéletek témájában.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Emberség Erejével Alapítvány
<http://emberseg.hu>

A képzői szemüveg...

SORVEZETŐ...

Bakos István

Bakos István, 32 éves, pedagógusi, romológusi és életmód-tanácsadói végzettségű képző vagyok. Különbéféle keretek között, számos formában és célcsoporttal végzek képzői, tréneri munkát: roma-nemroma együttélés és cigányok társadalmi integrációja, kooperatív és alternatív tanulási módszerek, csoportépítés, közösségfejlesztés, életmód, egészség és életpálya-vezetés, illetve interkulturalitás témákban foglalkozom gyerekek, fiatalok, felnőttek, köztük szakemberek csoportjaival.

Képzői tanulmányaim, fejlődésem során több olyan eseményt, élményt is számon tartok, amelyek megalapozták ismereteimet, hatással voltak a képzői stílusomra. A legfontosabbak között vannak azok a tapasztalatok, amelyeket a nemformális ifjúsági munka világában, a Mobilitás, a SALTO-központok és a partnerszervezeteink által (a Fiatalok Lendületben Program 4.3 alprogramja keretéből) szervezett képzéseken szereztem.

2001 és 2004 között magyarországi és a SALTO által szervezett képzők képzése folyamatokban szocializálódtam az ifjúsági képzők világában. Emellett egy libanoni, interkulturális találkozásokról szóló képzésen, és az ennek eredményeként Bejrútban végzett önkéntes tréneri munkám során alakult ki az ifjúsági képzőként használt stílusom, módszertani bázisom. Ennek legfőbb eleme a terepen végzett munka tapasztalataira építő, élmény általi tanulás. Töreksem arra, hogy a gyakorlatokat az étellel, a mindennapokkal a lehető legközelebbi kapcsolatba hozzam a képzések során.

A 4.3 alprogram hasznosságát nem csupán a képzői fejlődésekre tett hatásában látom. Mint ifjúsági civil szervezetek vezetőségi tagja, illetve terepen fiatalokkal dolgozó ifjúságsegítő a 4.3 alprogram keretéből megvalósított projektek munkám folyamatosságát teszik lehetővé.

A nemzetközi ifjúsági munka látványos elemei az ifjúsági csereprojektek és az EVS projektek, azonban meggyőződésem, hogy a 4.3 alprogram nyújtotta találkozási, kapcsolatépítési, projekt-előkészítési és értékelési, valamint továbbképzési lehetőségek nélkül ezek nem, vagy kevésbé eredményesen működnének. Az elmúlt évek fontos, munkám folytonosságát elősegítő projektjei a következők voltak (ezekben általában képzői, facilitátori szerepet is betöltöttem):

2005 első felében Pozsonyban dolgoztam facilitátorként egy roma és más kisebbségek integrációjával foglalkozó szervezeteknek rendezett partnerségépítő szemináriumon. Ennek eredményeként fél évre rá egy a szemináriumon megalapozott job shadowing (munkalátogatás) projekt keretében egy szlovákiai roma szervezetnél, munka közben ismerhettem meg a cigány fiatalok integrációja érdekében alkalmazott helyi módszereket.

2006 nyarán egy előző évi, EuroMed keretek között zajló ifjúsági cserét értékelő és későbbiek megvalósíthatóságát felmérő előkészítő találkozó (feasibility visit) aktív résztvevője, facilitátora voltam Halleban. A találkozó során egy hosszú, nagy létszámú és nehéz témájú (az arabok reprezentációja a nyugati médiában) csereprojektet értékeltünk, tisztáztuk a félreértéseket, újraértelmeztük a kapcsolatokat, és kialakítottuk két, később nyertes 1.1.-es projekt (ifjúsági csereprogram) alapjait.

2008 őszén egy brüsszeli partnerségépítő szemináriumon vettem részt szakértőként nyolc másik szervezet képviselőivel és egy magyar fiatalal. Itt sikerült megalapozni helyi ifjúsági egyesületünk részvételét négy későbbi küldő csereprojektben, illetve a fiatal is óriási lendületet kapott ifjúságsegítői pályája folytatásához.

2010 elején Magyarországon szerveztünk előkészítő találkozót a történelem ifjúsági munkában való használatáról. Ezen részt vett két, szeptembertől nálunk dolgozó EVS önkéntes is, akik itt kezdtek el megtervezni egy saját ötletükön alapuló, a kommunizmust feltérképező projektet, s alapos beszélgetések után egy hosszú távon is működőnek tűnő francia kapcsolatra is szert tettünk.

Összegezve, a 4.3 alprogram összetetten támogatja egy képző és ifjúsági munkás tevékenységét. Képzéseken dolgozva kollegáival együttműködve nemzetközi tapasztalatra tesz szert és újszerű megközelítésekre lát rá. Partnerségépítő szemináriumokon alakíthat ki olyan emberi és szakmai kapcsolatokat, amelyekre több év projektjeit építheti.

Értékelő és előkészítő találkozókkal töltheti be a hiányzó láncszemek helyét a projektek előkészítése és lezárása kapcsán, emellett egyedi tanulmányutakon és munkalátogatásokon, tereptapasztalat szerzése közben fejlődhet komplexen, módszertanilag és munkaszervezési szempontból is.

ELÉRHETŐSÉG:

istibakos@gmail.com

AJTÓ A VILÁGRA...

Hajdú Anett

Önkéntes ifjúságsegítőként dolgoztam egy hét középiskolát képviselő városi diákönkormányzat mellett már egy ideje, amikor Magdali Csaba (akkor még mint a bajai Ifjúsági Ház munkatársa) megkeresett azzal, hogy lenne-e kedvem részt venni egy előítéletekkel, sztereotípiákkal és diszkriminációval foglalkozó nemzetközi képzésen. Spontán felindulásból igent mondtam – akkor még semmit nem tudtam a nemformális módszerekre épülő képzésekről: egyrészt helyileg, kisközösségi szinten tevékenykedtem, másrészt tanárként dolgoztam – alapvetően formális pedagógiai alapokkal a hátam mögött.

Egyre erősödött azonban bennem az igény arra, hogy a 45 perces keretek, a formális pedagógia mellett másba is belekóstoljak – éreztem, hogy kell valami más is, valami kreatívabb, szabadabb. Elmentem tehát a képzésre – ami, mint utóbb kiderült – megváltoztatta az életem. Nemcsak szakmailag indított el a képzések izgalmas és az iskolai környezetnél – pozitív értelemben – kiszámíthatatlanabb világába, hanem olyan emberi pluszt is adott, ami segített nyitottabban, érdeklődőbben szemlélni a világot.

A diákönkormányzatos képzések és táborok után következhetett az ifjúsági cserék megszervezése, a nemzetközi és hazai képzéseken való trénerkedés. Az évek alatt persze részt vettem jó pár képzésen, gyűjtöttem a tapasztalatokat és feltöltöttem a fárasztó hétköznapiak után. A képzések nemcsak szakmailag jelentettek sokat – számos területen (emberi jogok, demokrácia, aktív társadalmi részvétel, diszkrimináció, csapatépítés, projektfejlesztés) tanultam rengeteget, ami hagyományos keretek között nem lett volna ennyire hatékony –, de kinyitották a világot is előttem: számos gyönyörű ország egy-egy kis szeletét ismerhettem meg úgy, ahogy turista-ként nem tehettem volna.

Sokan még ma is az iskolát tekintik a tanulás kizárólagos forrásának. A nemformális módszereket alkalmazó képzéseknek különleges és fontos szerepe van a fiatalok fejlesztésében, új utakat, lehetőségeket, fejlődési alternatívákat, kibontakozási lehetőségeket nyújtanak a számukra. Hiszem, hogy akár egy pár órás vagy pár napos tréning is szemléletformáló lehet, kizökkentheti a fiatalokat a mindennapok monoton ritmusából, az elfásult emberek világából – és segítheti őket az önérvényesítésben, a kiegyensúlyozott élet megvalósításában.

A képzések sajátosan intim, biztonságos és közvetlen hangulata bizonyos időre kiszakítja a résztvevőket a valós világból, és arra készíti őket, hogy hátrahagyják félelmeiket, fenntartásaikat, kifogásaikat. Az ilyen programok magukkal ragadják a résztvevőket, motivációt és energiát adnak, személyiségfejlesztő hatásukról nem is beszélve.

Úgy érzem, vonzó tanulási alternatívát tudtam mutatni a fiataloknak a képzéseken, ami segítheti őket elmozdulni abba az irányba, hogy továbbvigyék a stafétát. De ha

ennyire nem is mennek messzire, legalább aktívabb részt vállalnak saját és közösségeik életének alakításában.

Saját példából kiindulva mondhatom, hogy ha valakiben alapvetően megvan a képzői indíttatás, mindennapi életében pedig a változtatás, az alkotás igénye, akkor előbb-utóbb megfogalmazódik benne, hogy inkább állna a másik oldalon... Elkapkodni azonban nem szabad a dolgot, először kellő önismeret elsajátítása szükséges – amire a képzések általában kiválóan alkalmasak –, majd következhet egy-egy gyakorlat levezetése, és így tovább, egészen a több órás, napos programokig. Fontos a bizalom megléte mind a coach/képzőtárs, mind a csoport felé, illetve annak a nemformális keretek közt zajló képzéseket meghatározó alapelvnek az elfogadása, miszerint nincs egyértelmű, teljesen megjósolható kimenet, reakció, nincs alapigazság. Egyfajta bizonyosság a bizonytalanságban... Ez a nézőpont a mindennapi életben való boldogulást is nagymértékben segíti, akár résztvevők vagyunk, akár képzők.

A 4.3 alprogram lehetőséget ad civil szervezeteknek, ifjúságsegítőknél arra, hogy a kis közösségeiken (a helyi vagy regionális szinten is) túlmutató nemzetközi projekteket valósítsanak meg, páratlan esélyt adva a fejlődésre, és ezzel rálépjenek az élethosszig tartó tanulás útjára. A fejlesztő projektek a fiatalok és segítők mind személyes, mind szakmai előrehaladását segítik, olyan élményekhez, tapasztalatokhoz juttatva így őket, amelyek egész életükre meghatározóak lehetnek. A 4.3 projektek az ifjúságsegítői munka színvonalát jelenthetik, hiszen esélyt adnak elvonatkoztatni a helyi korlátoktól, adottságoktól, és új erőforrások bekapcsolására, nemzetközi kapcsolatok kiépítésére teremtenek alkalmat.

ELÉRHETŐSÉG:

www.reflecteam.hu

anett.hajdu@reflecteam.hu

NYITOTT SZEMMEL, NYITOTT SZÍVVEL ÉS TENNI AKARÁSSAL

Keresztesi Andrea

A legutóbbi képzésemén odajött hozzám egy résztvevő és megkérdezte, honnan ez a lendület, ez a ragyogás, ami belőlem árad. Nagyon jólesett. Elgondolkodtam: talán onnan, hogy szeretem, amit csinálok.

De hogyan is indult az egész, hogyan lettem képző? Talán az egész képzői munkám ott kezdődött, amikor több fiatallal közösen 10 évvel ezelőtt megalakítottuk a debreceni Hang-Kép Egyesületet. Az első programok között szerepeltek a „sulirádiós” képzések, azaz középiskolás diákok képzése, fejlesztése annak érdekében, hogy az iskolai szünetekben egyre népszerűbb iskolarádiós műsorok minősége javuljon, a fiatalok pedig egyre jobbak legyenek, és az egész rádiós program ne öncélú legyen, a fiatalok másokra is próbáljanak meg odafigyelni. Nem igazán tudtuk, hogyan is fogjunk hozzá, de lépésről-lépésre valahogy kialakult. Az egész képzéssorozat gyakorlatalapú volt, ehhez csempésztük be később az elméleti részeket. A következő félévben már sokat merítettünk az első képzés tapasztalataiból, tudatosan fejlesztettük, módosítottuk a programot és új megközelítést, új módszereket is alkalmaztunk. A leghihetlenebb az volt a számomra, ahogy a fiatalok elsajátították a rádiózás alapjait, önálló kezdeményezésekkel éltek, saját maguk ösztönözték társaikat a kiscsoportos munkák során. Az ő hozzáállásuk, kreativitásuk és tenni akarásuk is komoly hatással bírt az akkori egyesületi képzői csapatra. Ahogy az évek múltak, egyre inkább bővült a képzéseink köre, nyilvános-beszéd képzéseket, egyéb kommunikációs és konfliktuskezelő tréningeket is tartottunk, és a rádiózástól – szintén a helyi fiatalok hatására – szép lassan eljutottunk a videós képzésekig. Akkor még korántsem gondoltam magamra úgy, mint „képző”, inkább csak úgy, mint olyan, a fiatalokkal foglalkozó önkéntes civil, aki konyít a tömegkommunikációhoz, és olyan programokat tud kínálni, amelyek képesek sok fiatalot megfogni és aktivizálni.

A Fiatalok Lendületben Programmal az EVS (Európai Önkéntes Szolgálat) keretében ismerkedtem meg, 2006 óta folyamatosan fogadunk olyan külföldi fiatalokat, akik szeretnének alkotni, a programjainkba bekapcsolódni, belekóstolni a kommunikáció, a média világába. A szolgálat elején az első 2-3 hónapot a fiatal önkéntesek kommunikációs képzésére, készségeik javítására fordítjuk, így – a korábbi képzések tapasztalatait felhasználva – kezdünk közösen dolgozni. Utólag visszatekintve az EVS egy nagy lépés volt a képzéseink és a mi fejlődésünk tekintetében is, hiszen napi szinten kezdtünk el foglalkozni az önkéntesekkel, ami komoly felkészülést igényelt és sok kihívással is járt. Éveken át dolgoztunk helyi és nemzetközi önkéntesek csoportjaival a saját programjainkon belül, amikor az egyik EVS önkéntes javasolta, hogy akár mi is szervezhetnénk EVS klubokat az általunk alkalmazott módszerekkel a már kipróbált helyszíneken. A Fiatalok Lendületben Programban

(FLP) pályáztunk és nyertünk. 2008-ban már 2 db EVS klubot valósítottunk meg Hortobágyon a hazánkban tartózkodó külföldi önkénteseknek és mentorainknak. A résztvevőktől nagyon jó visszajelzéseket kaptunk, ami még inkább inspirált minket. 2009-ben már magyar nyelvű képzéseket is szerveztünk az Ifjúsági Kezdeményezésekről és az Európai Önkéntes Szolgálatról, ez utóbbit már küldeni vagy fogadni vágyó szervezeteknek. Szerencsés vagyok, hiszen a mai napig van olyan tagja a csapatunknak, akivel 10 éve együtt kezdtük az ifjúsági munkát, és azóta is csupa motivált fiatallal gazdagodtunk. Bár én nem az FLP keretében kezdtem el foglalkozni a képzésekkel, de van olyan tagunk, aki először mint résztvevő kapcsolódott be a programokba, azóta pedig már ő maga is tagja a képzői csapatnak, hiszen kipróbálta magát és itt ragadt.

A Fiatalok Lendületben Program keretében lehetőségem volt más hasonló, külföldön megvalósuló képzéseken is részt venni, tapasztalataimat hasonló társaimmal megosztani, és egy-egy jó példát hazahozni. A 4.3-as kategória meglepően sok lehetőséget biztosít a tapasztalatcserére és a kapcsolatok építésére, illetve a meglévő partnerségek megerősítésére. Persze egyedül nem megy, kell egy csapat, kellenek mások, akik hasonlóan gondolkodnak, és annak ellenére, hogy különbözőek vagyunk, kiegészítjük egymást. Úgy gondolom, hogy élni kell a lehetőségekkel, és nyitott szemmel, nyitott szívvel kell hozzáállni a programokhoz, és ha mindez tenni akarással, józan paraszti ésszel párosul, akkor sokat tudunk tenni a fiatalokért és egymásért.

ELÉRHETŐSÉG:

andrea@hangkep.t-online.hu

www.hangkep.hu

ÍGY VAN? ÍGY IS LEHET...

Zsiday Kriszta

Az úgy volt, hogy elegendő lett mindenből. Mivel az otthoni földgömbre nézve azt láttam, hogy Új-Zéland esik a lehető legtávolabb mindentől, amit ismertem, spórolt pénzemre repülőjegyet vettem... és irány a nagyvilág. Két hónapra készültem, egy évig maradtam. Ez elég idő volt, ahhoz, hogy találkozzam csellengő fiatalokkal, akik minifesztivált szerveztek maguknak; hogy egy környezetvédő programon a világ minden részéről érkező emberekkel együtt dolgozzam; és hogy magával ragadjon annak az érzése, hogy folyamatosan valami újat tanulok, anélkül, hogy iskolába járnék. Felszabadító, **saját élmény** volt ez az elit, magolós iskola után.

Hazatérésemet követően azon gondolkodtam, milyen módon lehetne a kint megélt kreatív programokat itthon is megvalósítani, a játékos ismerkedés és a közös munka során átél tanulást **továbbvinni**. Közben kiadtam a lakásom, ahova egy román és egy spanyol fiú költözött be. EVS önkéntesek voltak. Így kerültem kapcsolatba az első civil szervezettel és ismertem meg az Ifjúság 2000-2006 Programot (a Fiatalok Lendületben Program elődjét). Rájöttem, hogy az életemet meghatározó, tapasztalás során szerzett tudást más is elismeri, hogy vannak ezt támogató nemzetközi programok, és hogy számos civil szervezetet, fiatalot foglalkoztatnak még olyan kérdések, mint engem.

Eredeti képzettségemnek megfelelően kommunikációs szakemberként kezdtem dolgozni **önkéntesként**, majd munkatársként több budapesti szervezetnél. Kiadványokat terveztem, honlapot programoztam, és egyre pontosabban és mélyebben megismertem az Ifjúság 2000-2006 Programot, annak eredményeit és lehetőségeit. Információadás kapcsán egyre többet foglalkoztam fiatalokkal, írtam pályázatokat, szerveztem kulturális, önkéntes és iskolai programokat.

Kikristályosodott, hogy leginkább az érdekel, hogy az **emberek hogyan tanulnak** iskolapadon kívül. EVS projekteket futtattam Európában, Ázsiában, Latin-Amerikában és Afrikában is. Világcsavargói és egyre gyűlő ifjúsági munkatapasztalatom arra fordítottam, hogy tapasztalatszerzéshez segítsek másokat. Projekttervezés, -írás, felkészítés, mentorálás és hazatérést követő reintegrációs, tapasztalatmegosztó programok mentén fejlődtem magam is tovább. Rengeteget olvastam, pszichológusokkal és pedagógusokkal beszélgettem a tanulásról általában, valamint figyeltem, figyeltem és reflektáltam.

Próba szerencse alapon jelentkeztem résztvevőnek **első tréningemre**, egy angliai EVS (SO-HO) képzésre. Lenyűgözött a tevékenységek változatossága, a csoport kisebb nagyobb osztása, a nyílt kérdések. Emlékszem, sokan mentek oda a képzőkhöz és faggatták őket, miképp lehetnek ők is trénerek. Számomra ez is azt mutatta, hogy az emberek szeretnek így tanulni, és lehet ezt nagyon hatékonyan művelni. Felismertem, hogy nekem az aktív tevékenykedés, majd az erre való visszatekintés, hozzátanulás a leghatékonyabb fejlődési mód. Mindig haladva, néha kicsit jobbra,

néha balra, beszélgetve, elképzelve, kipróbálva, megfigyelve, együttgondolkodva menni, menni előre és felfedezni újabb dolgokat.

Az ifjúsági pályázati lehetőségeket nagyon sokáig csak a nálam fiatalabb célcsoport érdekében néztem, használtam. Ma már biztosan tudom, hogy útkeresésemben sokat segített volna a **4.3-as alprogram**, a munkalátogatás, a tanulmányút vagy a hasonló érdeklődésűekkel való kapcsolat, hálózatépítés. Nem voltam tisztában az ebben rejlő számos, sokszínű lehetőséggel. Csak később, trénerként döb-bentem rá, hogy amit én egyesével, egyénileg kutattam ki magamnak (tudások, szakemberek, együttműködések), az ennek a programnak a keretében gyorsabban, fókuszáltabban elérhető.

Hogyan lettem mégis **képző**? Így. Bedolgoztam magam az ifjúsági témákba, s a mai napig is tevékenykedem ifjúsági munkásként. Érdeklődésem és befektetett energiáim mentén alakult, hogy már nem csak párban, kiscsoportban foglalkozom emberekkel. Első képzésem trénerként egy EVS indulás előtti felkészítés volt, mivel ezt a területet ismertem a leginkább. Ezt aztán számos hazai, a fiatalok mellett a velük foglalkozóknak is szóló követte projektmenedzsmentről, globális nevelésről és persze nemformális tanulásról. Első nemzetközi tréneri tapasztalatomat egy ifjúsági hálózat berkeiben szereztem, a 4.3 keretében. Nemzetközi szinten végzett önkéntes tevékenységeim és hazai képzői tapasztalatom miatt választottak engem. Többnyire személyiségfejlesztéssel, médiával és interkulturális tanúlással foglalkozom mostanában, és nemzetközi képzőként dolgozom. Fontosnak találom, hogy a gyakorlati munka oldaláról érkeve lettem képző, aki valós példákkal, gyakorlatokkal és széles látókörrel képes a tréningeket erősíteni.

Mert mi is a tréner feladata? Mi a különbség egy cserét vezető ifjúsági munkás és egy képző között? Milyen módszertani háttér szükséges? Hogyan lehet aktív részvételre serkenteni a fiatalokat? Lehet-e képességeket egy hét alatt fejleszteni? Tényleg jó hátrányos helyzetűeket integrálni? Mitől más egy nemzetközi tapasztalatcsere, mint egy turistaút? Szerintem kérdések nélkül nincsen fejlődés. Személyes kedvencem a „**Valóban így van?**”. A 4.3-as alprogramot így elsősorban azoknak ajánlom, akik szeretnek változatos módon érdeklődni önmaguk, a fiatalság, a világ iránt, hiszen a válaszokat mindenki magának, saját tevékeny részvételével alakítja, a programok erre mindössze lehetőséget és mikénteket adnak.

Ahogy azt egy példatörténet is mondja...

Egy tanítvány egyszer így panaszkodott:

- Mester, miért nem feded fel soha történeteid értelmét?

- Mit szólnál ahhoz – felelte a mester -, ha valaki gyümölcscsel kínálna, de megrágná, mielőtt odaadja neked?

ELÉRHETŐSÉG:

zsidaykriszta@gmail.com

EGY KÉPZŐI KALAND

A FÖLDKÖZI TENGEREN INNEN ÉS TÚL

Kandikó Rita

Hogyan is indultam el mint képző? Bátorítással kezdtem el képzőként dolgozni. Először számos nemformális ifjúsági képzésen vettem részt, amit Wootsch Péter, Kovács Erzsé és Ványi Bálint tartott nekünk (1997 – 1999 között). Az egyik képzésen, három év után Wootsch Péter megszólított, hogy miért jövök én még képzésre, hiszen most már nekem kellene ilyeneket tartani. Péter szavai elgondolkodtattak: lehet, hogy én is képes vagyok egy képzést megtartani? Komoly biztatást kaptam tőle, így elkezdtem „bontogatni a szárnyaimat”. Az első képzés, amit önállóan tartottam az Ifjúság 2000-2006 Program projektmenedzsment képzése volt. Nagyon sok megerősítést és szakmai tanácsot kaptam, így aztán évente több alkalommal is tartottunk képzéseket Bereznai Csabával a közép-dunántúli régióban. Az első önálló képzésem is az FLP program őséhez kötődik ☺! Ifjúságsegítői munkám részévé vált a képzések vezetése.

2001-ben kezdtem el foglalkozni képzések tartásával, szinte a nemzetközi ifjúsági munkába is ekkor csöppentem bele, így számomra a nemzetközi tapasztalatok nagymértékben segítettek tevékenységemet. Különösen sokat tanultam, és a mai napig is tanulok a TATEM képzésen részt vett külföldi barátaimtól, akik között több főál-lású képző is van.

2004-ben a Mobilitás meghirdetette a „Step in” nevű EuroMed (a Földközi tenger déli és keleti partja, azaz Észak-Afrika és a Közel-Kelet térségére irányuló) programot, amely az EuroMed régióban megvalósuló nemzetközi ifjúsági cserékre és Európai Önkéntes Szolgálatra készített fel ifjúságsegítőket a SALTO EuroMed Kutatási Központ vezetésével. Itt találkoztam Bernard Abrignanival, a központ vezetőjével, és sokat beszélgettünk. A képzésen tájékoztattott arról, hogy lesz majd egy alkalom „Aktív Képzők Képzése az Euro-Mediterrán régióban” (TATEM) címmel. Mikor olvastam a felhívást a Mobilitás honlapon, rögtön éltem is a lehetőséggel és megpályáztam. Elnyertem, és el is végeztem! Ennek a folyamatnak köszönhetően elkezdtem nemzetközi környezetben is képzést tartani, elsősorban az EuroMed programokról. Azóta is fontos maradt számomra ez a régió.

Azt gondolom, hogy nagy segítséget ad a Fiatalok Lendületben Program 4.3 alprogramja a fiataloknak, hiszen segítségével különböző módszerekkel ismereteket adunk át, osztunk meg, és mi is tanulunk a résztvevőktől folyamatosan. Az értékelés során gyakran kaptam olyan visszajelzést, hogy többet tanult a résztvevő a „gyakorlatról/valóságról” ezalatt az egy hétvége alatt, mint 3 egyetemi év során. Lehetőségük adódik az ifjúságsegítőknél átélni különböző helyzeteket, amiket a későbbiekben a saját csoportjaiknak is megtaníthatnak. Egy-egy találkozás, képzés a személyes hálózatépítés része is, hiszen számos résztvevő marad kapcsolatban egymással.

A nemformális módszerek közvetlenül és észrevétlenül segítik az élethosszig tartó tanulásunkat. Egy-egy szituáció, szerep átélése és a többi résztvevőtől kapott pozitív visszajelzés segítheti a képzővé válás folyamatát. Fontosnak tartom a megelégedett bizalmat, hiszen egy-egy műhely vezetése megalapozhatja az egyre komolyabb feladatok „bevállalását”.

Szívesen ajánlom mindenkinek a 4.3-at, mert nemcsak a fiataloknak, hanem a velük foglalkozó szakembereknek (30 év felett) is folyamatosan fejlődni, tanulni kell. Nekünk ifjúságsegítőknak/képzőknek ebben az alprogramban nagy lehetőségünk van a folyamatos megújulásra és a szakmai tapasztalatcserére nemzetközi viszonylatban. Egy-egy izgalmas feladat közös megoldása nagyon sok szint és energiát adhat az otthoni szürke hétköznapi ifjúságsegítői munkájához. Fontosnak tartom azt is, hogy rengeteg alkalom nyílik a különböző országokból, kultúrákból érkező résztvevőkkel való találkozásra is, így egy állandó tanulási folyamat egyik komoly állomása lehet a 4.3. Ha még nem próbáltad, akkor ne tétovázz!!!

ELÉRHETŐSÉG:

karita@fekete-sereg.hu

<http://www.fekete-sereg.hu>

„ELFOGADTAM, HOGY SOSEM LESZEK TÖKÉLETES, DE MINDIG AZ EGYIK LEGJOBB AKAROK LENNI.”

Árva! Mara

1995 óta önkénteskedem, 1999 óta vagyok „főállású” ifjúsági munkás. Közel 10 év aktív munka kellett ahhoz ezen a területen, hogy ifjúsági képzőnek nevezsem magam.

A Szegedi Ifjúsági Házban kaptam meg életem első hivatalos munkahelyét úgynevezett programszervezőként. A munkaköri leírásom szerint a Regionális Ifjúsági Médiaközpont vezetője voltam, amelyet igazából nekem kellett létrehoznom. Különböző ifjúsági programok mellett diákújságíró tanfolyamokat, önismereti, kortárssegítő, drogprevenciós, ifjúsági vezető és diákönkormányzati képzéseket vezettem.

2001. november 18-22. között részt vettem – teljesen véletlenül – egy Mobilitás által szervezett SO-HO képzésen, ahol rádöbbsentem, hogy még én is célcsoport vagyok, én magam is lehetnék EVS önkéntes. Hiteles indoknak tűnt, hogy mielőtt bárkit kiküldenek Európai Önkéntes Szolgálatra, magamnak kell kipróbálnom. Ez a képzés volt az első találkozásom az akkori Ifjúság 2000-2006 Programmal, és el is indított egy olyan folyamatot az életemben, amely nagy szavakkal, de teljesen helytállóan kifejezve: megváltoztatta az életem. A SO-HO képzés után azonnal jelentkeztem a Mobilitás DARISZI multiplikátor felhívására, mert még többet akartam tudni a Programról, és a munkaköri leírásomban is tökéletesen beleillőnek tűnt, ugyanakkor elkezdtem magamnak EVS önkéntes helyet is keresni. 2001 és 2002 között négy multiplikátor képzésen vettem részt itthon, amelyen rengeteget tanultam a Programról és tudatosan figyeltem a képzőket. Minden képzési módszert lelkesen lejegyeztem, majd kipróbáltam a saját fiataljaimmal a különböző helyi képzéseinken. 2003-ban 7 hónapot töltöttem Finnországban, a lapuai Ifjúsági Házban, ahol az volt a feladatomban, hogy a helyi fiatalokat bevonjam az európai ifjúsági munkába. Itt szerveztem életem első nemzetközi ifjúsági cseréjét, és logisztikusként, szervezőként, tolmácként vettem részt életem első nemzetközi képzésében, amelyeket a Villa Elba, az EVS koordináló szervezetem szervezett. Itt döbbsentem rá, hogy mindaz, amit itthon próbáltam megvalósítani az ifjúsági munkában, létezik, és nemformális nevelésnek hívják. Szívtam magamba minden információt, tudást, módszert, amelyhez hozzájutottam. Hazatértem után támogattam ifjúsági kezdeményezéseket, elkezdtem EVS önkénteseket koordinálni, nemzetközi ifjúsági cseréket szervezni, pályázatokat előkészíteni és megvalósítani a 4.3 alprogramban pályázatíróként és képzőként egyaránt. Minden lehetőséget kihasználtam, amit lehetett, hogy képezem magam.

A 4.3 alprogram nagyon jó lehetőséget adott arra, hogy kezdő nemzetközi képzőként tapasztalatot szerezzek, saját hibáimból tudjak tanulni, meg tudjam tapasztalni, mi az, ami jól áll nekem, és mi az, amit inkább nem kellene erőltetnem. Igyekeztem mindig olyan képzőtársakat felkérni saját, 4.3-as projekteikbe, akiktől tudtam tanulni, és ezáltal magamat is fejleszteni. A 4.3-as projektek és az általuk támogatott képzések lehetővé tették személyes és szakmai fejlődésemet. Úgy gondolom, én voltam a tipikus lelkes fiatal, akit megcsapott a nemformális nevelés és tanulás szele. Rádöbbsentem, hogy lehet tanulni az iskolapadon kívül is, azáltal, hogy pályázatot írok, megszervezek egy projektet, kapcsolatot tartok külföldiekkel, „szerepjátszom”, fotómontázst készítek, rajzolok, énekelek stb. Rádöbbsentem, hogy kreatív vagyok, tudok beszélgetni emberekkel, tudok kedves és figyelmes lenni, de ugyanakkor nagyon határozott, ha kell. Elkezdtem megtanulni emberekkel bánni. Elkezdtem saját magammal megismerkedni és feltérképezni, mire vagyok képes és mit szeretnék fejleszteni, változtatni magamon. Elfogadtam, hogy sosem leszek tökéletes, de mindig az egyik legjobb akarok lenni. Úgy gondolom, egy fiatal számára az egyik legjobb személyiségfejlesztési folyamat a Fialatok Lendületben Programban részt venni. Önismeretet és magabiztosságot ad. Nekem legalábbis kinyitotta a világot.

Én személy szerint a Fialatok Lendületben Program neveltje vagyok. Résztvevőből szervező lettem, szervezőből tanácsadó, tanácsadóból képző. Számptalan egyesületet és önkormányzatot vontam be itthon és külföldön egyaránt ebbe a programba, mint jó multiplikátor. Tisztában vagyok az összes nehézségével és hátrányával, de még mindig nem találtam jobb forrást arra, hogy egy civil szervezet európai szintű ifjúsági programokat szervezzen, és ezáltal európai értékeket juttasson a helyi közösséghez, illetve kaput nyisson a helyi fiatalok előtt személyes és szakmai fejlődésükhez.

Nemrég volt egy képzésem Magyarországon, ahol a résztvevők egyike azt mondta, hogy olyan vagyok, mint egy európai képző. Számomra ez az egyik legnagyobb dicséret volt, amit kaphattam. A Fialatok Lendületben Program lehetőséget adott számomra, hogy megismerjem, ki vagyok én, mint magyar ember, ugyanakkor adott egy olyan többletet, amely engem európaivá tesz. A 4.3-as alprogram pedig biztosított számomra egy olyan tanulási folyamatot, amelynek köszönhetően ma különböző SALTO irodáknak dolgozhatok, és nemcsak a Fialatok Lendületben Programon belül állom meg a helyem, viszont mindig is ez marad a szívem csücske.

ELÉRHETŐSÉG:

arvaimara@yahoo.com

HASZNOS LINKEK

www.mobilitas.hu/niida

www.salto-youth.net

www.kette.siteset.hu

youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/publications/Publications.html

www.ifjusagimunkakonyvtara.hu

Kiadó: Foglalkoztatási Hivatal - Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat
Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda
Felelős kiadó: Komáromi Róbert
Felelős főszerkesztő: Márton-Veres Judit Inez

Szerkesztette: Rappai Erika
A szöveget gondozta: Karvalits Ivett

Design: Márok Attila – EzDesign Grafikai Kft.
Nyomda: Duplex-Rota Nyomdaipari és Szolgáltató Kft.
ISSN: 2062-2600
ISBN 978-615-5159-00-8

A kiadványban megjelenő fotókat a projektbeszámolók
szerzői bocsátották rendelkezésünkre

Pécs, 2011